

Bible. N.T. Romans. Cree. 1897.

THE EPISTLE TO THE ROMANS

IN THE CREE LANGUAGE

OO MUSSINUHUMAKOOWINEWOW ROMANUK

NAHEYOWAWE KESWAWINIK

OONIKUP, NORTH WEST TERRITORY.

1897.

The translation of the Word of God into any language is, as is well known to those who have attempted it, a difficult undertaking. And this is especially the case with Paul's Epistles. A desire for many years to present the Indians with at least a portion of the Sacred Scriptures, as literally and intelligibly as practicable with the means at hand, has led to the present work; and it is hoped that, notwithstanding human infirmity, it may, with God's blessing, answer the end for which it is intended.

This translation has been made chiefly from Mr. Darby's New Translation of the New Testament; but the original Greek has been much consulted, and alone has often decided the rendering. The translators would also acknowledge the assistance derived from Alford's Notes, Mr Mason's Syllabic Bible, and Mr. Hunter's translation of portions of the epistle as found in the Cree Prayer Book.

May the Spirit of the Living God who inspired the holy Apostle to dictate the epistle, accompany with His power and blessing this feeble attempt at its translation, to the salvation and *realized present* justification by faith of many precious souls, to the glory and honour of our Lord Jesus Christ, Himself the Word, and the blessed Object of it all.

OONIKUP, N. W. T. *February*, 1897.

OO MUSSINUHUMAKOOWINEWOW

ROMANUK.

(1) Paul, ōt utōskāyakuna Jesus Christ, ā isse
nutōmēt issitissowakun, ā kē isse piskichehēt
Munito ō meyō achimōwinik 2(ka kē kuyatā
usōtumakāpun ōt ōkiskewāhikāma oche kuna-
che mussinuhikunik), 3ō Kōsisa oche (ā kē pā
ochēt ōt owasimisik David ā ispuyik ōma wē-
yas, 4ā kē kiskinowachehēt Munitōwe-kōsisan
sokatisewinik isse kunatisēwe Achak oche,
wuniskowinik oche ōnipewa oche) Jesus Christ
ke Tipāyēchikāmenow, 5una ka kē oche ōti-
numak kisāwatisewin mēna issitissowakune-
wewin ō wēyōwin oche, nunahetumōwin oche
tapwātumōwinik isse mākwa kakeyow ā tatōs-
kanāmukisichik ayeseyinēnak, 6unike itta kēs-
tawow ka nutōmikōyāk Jesus Christ: 7kake-
yow Romik ka ayayāk, ā sakehikōyāk Munito,

ōkunatisuk ā itikoweyāk: Kisāwatisewin ke ka
wē ayanowow mēna pāyutukāyimōwin Muni-
tōk oche k'Otawenow mēna ke Tipāyēchikā-
menow Jesus Christ.
8 Nistum, ne nunaskōmow ne Munitōm wē-
ya oche Jesus Christ kakeyow oche kēyawow,
ayis ke tapwātumōwinewow atochikatāo misse-
wā ā ispēchak uskē. 9 Ayis Munito n'ōtachi-
mōwinin, una ka utōskowuk net achakōk ō
meyō achimōwineyēk ō Kōsisa, unima ā isse
āka kipētowāyan ā mamiskōmitukōk, 10 tuke ā
pukōsāyimōyan ispē ā ayumehayan, kēspin
nantow isse ākwa kunukā kitta kē itāyētakō-
seyan ōt itāyētumōwin oche Munito kiche kē
pā natitukōk. 11 Chikāma naspich net ukowa-
tān kiche wapumitukōk, kitta isse matinuma-
tukōk nantow achakō mākewin kitta oche ayē-
chehitukōk; 12 ōma ōte, kitta ayasitā kakē-
chehikoweyuk mākwa kēyawow, papāyuk ō
tapwātumōwineyew oche ka kikiskakōyit ko-
tuka, mamow kēyawow ket ayanewow mēna
nēya. 13 Maka numoweya ne nutowāyētān āka
kitta kiskāyētumāk, ōchewamematik, mēchāt-
wow ne kē kōchēn kitta pā natitukōk, (ākose
ne kē ōtumehikowin pēyis unōch isko,) kiche

kē ayayan nantow mēnisewin mākwa kēya-
wow mēna, tapiskōch mākwa kotukuk ayuch
eyinēnak. [14]Ne mussinuhumowowuk mamow
Greekuk mēna barbarianuk, mamow ōyipwa-
kowuk mēna ōkukāpatisuk: [15]pēyis ēyikōk ā
isse kuskētayan, ne kwayatisin kitta achimōs-
tatukōk meyō achimōwin kēstawow ka aya-
yāk Romik.

[16]Chikāma numoweya ne nunāpāwisēstān
meyō achimōwin; ayis āwuko Munito ō soka-
tisewin pimachehewāwinik isse, tatō oweyuk
oche ka tapwātuk, mamow Jew oche nistum
mēna Greek oche: [17]ayis ō kwiuskitatisewin
Munito ākota waputeyikatāo tapwātumōwinik
oche, tapwātumōwinik isse: ka isse itussinuhi-
katāk, Maka ōkwiuskitatis tapwātumōwin kit-
ta oche pimatisew.

[18]Ayis waputeyikatāo ō kisewasewin Munito
kiche kēsikōk oche kakeyow āka munitoātise-
win oche, mēna ōt āka kwiuskitatisewineyew
eyinewa ka michiminumeyit tapwāwin āka
kwiuskitatisewinik isse.

[19]Chikāma unima ka ata kiskāyēchikatāk
Munito oche nōkōtanewun mākwa wēyawow,
ayis Munito kē nōkōtowāo, [20]ayis uspin ka

oche ōsētanewuk uskē āka ka nōkwuke kākwia ōt ayana nakutowāyēchikatāwa, ā nisetowāyēchikatāke mitōnāyēchikunik unihe kākwia oche ka ōsēchikatāke, mamow ō kakekā ō sokatisewin mēna munitōwe kistāyētakōsewin, —ākose isse āka nantow kitta kē itwāchik.

[21]Chikāma, ā ata kiskāyimachik Munitōwa, numoweya kē oche kistukimāwuk tapiskōch Munito, mēna numoweya kē oche nunaskōmōwuk; maka kē pukisinwuk kukāpatisewinik ō mamitōnāyētumōwinewak, ākose ō tāewow āka ā nisitowāyētumomukuneyik kē wunetipiskayew: [22]ā a-itwasōchik kitta yipwakachik, kē utte kukāpatisewuk, [23]mēna kē kwāskinummwuk ō kistāyētakōsewineyew unihe āka ka nisewunatiseyit Munitōwa kitta issenakwuneyik tapiskōch eyinēkan ka utte nisewunatisit eyinew mēna peyāsēsuk mēna ka nāokatāwichik mēna ka pupametachimōchik. [24]Awuko maka wēsta Munito ka kē oche pukitinat ā kē isse ukowatukik ō tāewak wēnehōwinik isse, kitta nunāpāwētachik tipeyowā wēyowewowa mākwa wēyawow kāchewak: [25]unike ka kē kwāskinukik Munito ō tapwāwin keyaskewinik isse, ākose kē kistāyimāwuk mēna kē pumēs-

towāwuk ōsēchikuna ayewak ispēch wēya un-
ihe ka kē ōsehewāyit, una ka sowāyētakōsit
kakekā. Amen. [26]Awuk' ōma Munito ka kē
oche pukitinat muche ukowatumōwinik isse;
ayis mamow ōt iskwāmewowa kē kwāske-apu-
chētayewa ōma isse ayowin unima ittā āka ā
isse nahepuyik; [27]ākose mwāche mēna wēsta-
wow napāwuk, ā nukutukik unima ka isse apu-
chehachik iskwāwa, kē iskwasōwe muche uk-
owatitōwuk, napāwuk napāwa oche ā nōchē-
tachik unima ka isse nunāpāwenakwuk, ākose
ā ōtinukik tipeyowā wēyowewak unima ka isse
nahe tipahumakāmukuneyik ō wunētewine-
wow. [28]Akose chikāma āka ā kē oche meyō-
tukik kitta ayowachik Munitōwa ō kiskāyē-
tumōwinewak, Munito kē isse pukitināo nas-
piche kukāpatāyimōwe mitōnāyēchikunik isse
kitta ta-totukik āka ka meyōnakwuke kākwia;
[29]ā sakuskināskakōchik āka kwiuskitatisewin,
muchayewin, mōstānumakāwin, muchāyime-
wāwin; ā sakuskināskakōchik ēsowayukāyimō-
win, nipatakāwin, puskeyakāwin, kukayānise-
win, muche itatisewina; [30]ōkukēmōtowāskuk,
ōpukwunowe-ayumōmewāskuk, ā pukwatikō-
sichik [ōtastumewineyēk] Munitōwa, ōmayā-

yimewāskuk, ōkistāyimōskuk, ōkukēchimōs-
kuk, ka ōsētachik muche kākwia, [31]ka susēpē-
towachik ō nēkehikōwowa, ōkukāpatisuk, ka
pēkōnukik usōtumakāwina, āka ka sakehachik
wēchesanewowa, āka ka kisāwatisichik; [32]ā
ata kiskāyētukik ō kwiusk ōyussōwasewāwine-
yew Munitōwa, ā itustāk unike ka totukik āko-
tōwa kākwia kitta kuskētumasōchik nipōwin,
numoweya piko nōchētowuk āwukwune, maka
wēche-meywāyimāmāwuk unihe ka totumeyit.
(2) Awuko maka ōma ka oche kwētowe pē-
kiskwāstumakōwiseyun, O ayeseyinew, tatō
oweyuk ka ōyussōwasewāyun, ayis itta mwā-
che ka ōyussōwatut kotuk, ke pukitussōwatis-
sōn; ayis kēya ka ōyussōwasewāyun ket itotān
ākotōwa kākwia. [2]Maka wēya ne kiskāyētā-
nan Munito ōt ōyussōwasewāwin ispuyew tap-
wāwinik isse unihe oche ka totumeyit ākotōwa
kākwia. [3]Akose ket itāyētān chē ōma, O aye-
seyinew, ka ōyussōwatuchik unike ka totukik
ākotōwa kākwia, mēna [kēsta] mwāche ākose
ā a-itotumun, *keya* kitta puspēstumwut ōt ō-
yussōwasewāwin Munito? [4]apō chē ke muchā-
yētumwan unima ā isse wāyōtuke ō meywati-
sewin mēna sēpeyowāsewin mēna sasēpāyē-

tumōwin, āka ā kiskāyētumun ō meywatisewin
Munito ā isse itōtahikōyun mētatumōwinik is-
se? 5maka, ā ispuyike ke susēpētumōwin mē-
na āka ka mētatumomukuk ke 'tā, ke mowu-
chētwasōn kisewasewin, kisewasēwe kēsikak
isse, mēna ispē kā waputeyikatāk ō kwiuskwa-
tisēwe ōyussōwasewāwin Munito, 6una kā isse
mēyat pa-pāyuk ka itustāyike ōt itotumōwin-
eyewa: 7unihe ā sēpāyētumeyit tuke meyō ito-
tumōwinik, ka nutōnumeyit kistukimikōwin
mēna kistāyētakōsewin mēna āka nisewunati-
sewin, [kitta ētukwuneyew] kakekā pimatise-
win. 8Maka wēya unihe ka mikōskatisiskeyit,
mēna āka ka nunahêtumeyit tapwāwin, maka
ka nunahêtumeyit āka kwiuskitatisewin [kitta
ētukwuneyew] 9kisewasewin mēna kisewāyē-
tumōwin, ayimisewin mēna kukwatukāyimō-
win, ōt achakōk tatō ayeseyinew ka maye-is-
sēchikāt, mamow una Jew nistum, mēna una
Greek; 10maka wēya kistukimikōwin mēna
kistāyimikōwin mēna pāyutukāyimōwin kitta
ōtētik tatō ka meyō-issēchikāt, mamow una
Jew nistum mēna una Greek: 11ayis nunowe-
ya oweya nowusō-kistāyimāo Munito. 12Ayis
tatō ka muchētichik āka ōyussōwāwin ā aya-

chik kitta nisewunatisewuk mēna āka ōyussō-
wāwin ā ayachik; mēna tatō ka muchētichik
sēpa ōyussōwāwinik kitta ōyussōwatikwuk ō-
yussōwāwin, [13](ayis numoweya unike ka pā-
tukik ōyussōwāwin ka kwiuskêtichik ōt astum-
ewinik Munito, maka unike ka itotukik ōyus-
sōwāwin kā kwiuskitukimēchik. [14]Ayis ispē
ayacheyinewuk, āka ka ayachik ōyussōwāwin,
ā a-itotukik ā isse itatisichik unihe kākwia ka
itustāk ōyussōwāwin, ōke, āka ā ayachik ōyus-
sōwāwin, ōyussōwāwinēkatasōwuk; [15]ka wa-
puteyewāchik ā isse utōskāmukuneyik ōyussō-
wāwin ā mussinuhikatāyik ō tāewak, ōt acha-
kō-wētumakōwinewow mēna ā achimomukun-
eyik, mēna ō mamitōnāyētumōwinewowa ā
misimikōchik owāka ā keyamāyētōmukuneyi-
ke mākwa wēyawow kāchewak;) [16][unima]
kā kēsikak ispē Munito kā ōyussōwatumwat
eyinewa ō wunemōtisewineyowa, ka itustāk
ne meyō achimōwin, Jesus Christ oche.

[17]Maka kēspin *keya* Jew ket isseyikasōn, mē-
na [kēspin] ā aywāpeyun ōyussōwāwinik, mē-
na ā kukēchimōyun Munitōk isse, [18]mēna ā
kiskāyētumun unima itāyētumōwin, mēna ā
nakutowāyētumōwe-meyōtumun unihe kākwia

nowuch mistuhe ka meywasike, ā kiskinohu-
makoweyun oyussōwāwinik oche; [19]mēna [kēs-
pin] ke kāchinahōn kēya tipeyowā ā isse kiski-
notahuchik āka ka wapichik, ā isse wastānu-
mowuchik unike ka [ayachik] wunetipiskise-
winik, [20]ā isse kukāskimuchik ka kukāpatisi-
chik, ā isse kiskinohumowuchik ōskowasisuk,
ā ayayun unima ā issenakwuk kiskāyētumōwin
mēna tapwāwin ōyussōwāwinik: [21]kēya maka
ka kiskinohumowut kotuk, numma na ke kis-
kinohumasōn? kēya ka kukāskimewāyun āka
kitta kimōtēk, ke kimōtin chē? [22]kēya ka it-
wāyun āka kitta tochikatāk pisikwatisewin, ke
pisikwatisin chē? kēya ka pukwatuchik muni-
tokanuk, ke muskatwan chē ōt ayumehāwikum-
ikōwak oche? [23]kēya ka kukēchimōyun ōyuss-
ōwāwinik isse, ke pewāyimow chē Munito ā
wunetotumun ōyussōwāwin? [24]Ayis ō wēyō-
win Munito kēyawow ka oche muche ayimō-
chikatāk mākwa ayacheyinēnak, ka isse itus-
sinuhikatāk. [25]Ayis waskasākwāsōwin itapu-
tun tapwā kēspin ket itotān ōyussōwāwin; ma-
ka kēspin ke wunetotān ōyussōwāwin, ke was-
kasākwāsōwin ispuyew āka waskasākwāsōwin-
ik isse. [26]Kēspin maka una āka ka waskasā-

kwāsōt itotuke ka isse nutowāyēchikāmukun-
eyik ōyussōwāwin, numma chē ōt āka waska-
sākwāsōwin kitta oche itukēchikatāyew was-
kasākwāsōwin, [27]ākose unima āka ā waskasā-
kwāsōk, ochetow ākose ka isse ayak, ā tipeto-
chikāmukuk ōyussōwāwin, ke ka ōyussōwati-
kōn kēya, ā ata ayayun mussinuhikun mēna
waskasākwāsōwin, ka wunetotumun ōyussō-
wāwin? [28]Ayis numoweya una Jewew wus-
kich piko [ka Jewit], mēna nummayāo waska-
sākwāsōwin āwuko wuskich [ka nokwuk] wē-
yasik; [29]maka āwuko Jew [ākose ka isse ayat]
pēche; ākose waskasākwāsōwin, mitāik oche,
achakōk isse, numoweya wēya mussinuhikunik
isse; unimāyew mumēchimikōwineyew num-
oweya wēya eyinēk ā ochēmukuneyik, maka
Munitōk oche.
(3) Tantā maka owusimā ā ispakāyētakōsit
una Jew? apō tantā ā isse apuchehewāk was-
kasākwāsōwin? [2]Mistuhe missewā isse: nis-
tum, isupiko, unima ā kē pukitinumâchik Mu-
nito ō kunache mussinuhumakāwina. [3]Tanse
maka? kēspin atēt numoweya oche pā tapwā-
tumwuk, ōt āka tapwātumōwinewow chē kitta
oche anisēchikatāo Munito ō tapwāwin? [4]Aka-

weya ākose kitta wė êkin: maka keyam Munito
tapwāo kitta itāyētakōsew, ākose wēya ka itu-
sit ayeseyinew keyaskew kitta itāyētakōsew;
ka isse itussinuhikatāk, Akose kitta kē isse
kwiuskitukimikoweyun ket itwāwinik, mēna
kitta sakōchehewāyun ispē ā ōyussōwatikowe-
yun. [5]Maka kēspin ket āka kwiuskitatisewin-
enow meyōatochikāmukuke Munito ō kwiusk-
itatisewin, tanse kā itwāyuk? Munito chē nu-
moweya kwiuskitatisew ka apuchētat kisewa-
sewin? Net ayumin ā isse ayeseyinēweyan.
[6]Akaweya kitta wē êkin: ākose isse tanse
Munito kā kē isse ōyussōwatuk uskē? [7]Ayis
kēspin ō tapwāwin Munito nēya ne keyaske-
winik nowuch ayewakepuyew ō mumēchimi-
kōwinik isse, tanāke wāche kāyapich ōyussō-
watikoweyan tapiskōch ōmuchētisk? [8]mēna
numoweya, ka isse wēsukuhōwe misimikowe-
yak, mēna ka isse a-itwāchik atēt [tapiskōch]
ā itwāyak, Keyam a-itotutak muche kākwia, ka
meywasike kiche kē oche tukōpuyike? [unike]
ōt ōyussōwatikōwinewow ā kwiuskwuneyik.

[9]Tanse maka? Nowuch chē ke meywatis-
inanow? Numoweya, nummawawach nantow
isse: ayis kuyatā ne kē utamāyimananuk ma-

mow Jewuk mēna Greekuk kakeyow ā aya-
chik sēpa muchētewinik: [10]ka isse itussinuhi-
katāk, Numoweya ētow ā kwiuskwatisit [eyi-
new], numoweya apō pāyuk; [11]numoweya ē-
tow ka nisitotuk, numoweya ētow pāyuk ka
nunatōnowat Munitōwa. [12]Kakeyow kē pus-
kāwuk, mamowe numma nantow kē utte ita-
putisewuk; numoweya ētow pāyuk ka itotuk
meywatisewin, numoweya ētow kunukā pāyuk:
[13]ō kōtuskwowow āwuko ā paskētātēk yikwa-
uskan; ō tāunewowa kē oche apuchētowuk
kukuyānisewin; ka mowuche mayatiseyit ki-
nāpikwa ō pēchipōwineyew [ustāyew] sēpa ō
skisowak: [14]ō tōnewow ā sakuskināyik muche
pēkiskwāwin mēna wēsukisewin oche; [15]kis-
iskapuyeyewa ō sitewowa kitta sēkinumēk
miko; [16]nisewunachehewāwin mēna nunākati-
sewin [ustāyewa] ō māskunowak, [17]mēna pā-
yutukāyimōwe māskunow numoweya kē oche
kiskāyētumwuk: [18]numoweya ētukwuneyew
Munito ō kōsikwāyimikōwin tipiskōch ō skē-
sikōwak. [19]Akwa ke kiskāyētānanow piko
unihe kākwia ā itwāmukuk ōyussōwāwin, ayu-
tnehikwuk unike sēpa ōyussōwāwinik [ka aya-
chik], ka itutik mitōn kitta kipētōwāmukuk,

ākose missewā uskē kitta ayak sēpa ōyussōwa-
sewāwinik Munitōk isse. [20]Awuko oche ka
itustāke itotumōwina ōyussōwāwin oche nu-
moweyuk ayeseyinew kitta oche kwiuskituk-
imow ōt astumewinik Munito; ayis ōyussōwā-
win ka oche kiskāyētakwuk muchētowin.
[21]Maka ākwa āka ā ōyussōwanewuk Munito
ō kwiuskwatisewin nōkōtanewun, ā atochika-
tāk ōyussōwāwin oche mēna ōkiskewāhikāwuk;
[22]isupiko ō kwiuskwatisewin Munito unima
oche tapwātumōwin Jesus Christ oche kake-
yow isse, mēna ā kikiskakōchik kakeyow unike
ka tapwātukik: ayis numoweya ētukwun pa-
pētōsāyimōwin; [23]ayis kakeyow ā kē muchē-
tichik, mēna ā kē nōtāpuyichik ō kistāyimikō-
wineyew Munitōwa; [24]ā kwiuskitukimikoweyuk
sākā ō kiche kisāwatisewin oche unima oche
tipuhikāstumakāwin ka ayak Christ Jesusik;
[25]una ka kē mōsisā pāsewikōt Munitōwa [ta-
piskōch] kisāwatisēwe upewin, tapwātumōwin
oche ō mikōk, kiche kē nōkōtowēt [Munito]
ō kwiuskwatisewin, unima oche ā kē isse mu-
yaskuk unihe muchētewina kuyatā ka kē to-
chikatāke, ā ispēche sēpāyēchikāt Munito, [26]ki-
che kē nōkōtanewuk ō kwiuskwatisewin unōch

mākwach, ākose isse kitta kē kwiuskētit, mēna
ā kwiuskitukimat unihe ka [wēchehewāyit]
Jesusa ō tapwāwineyēk isse. 27Tanewā maka
kukēchimōwin? Kē ōtinikatāo. Kākō ōyus-
sōwāwin oche? Itotumōwina chē? 28Numo-
weya, maka tapwātumōwe ōyussōwāwin oche;
ayis net itukēchikanan eyinew ā kwiuskitukimēt
tapwātumōwin oche, āka [ā wēchehikōt] ōyus-
sōwāwine itotumōwina. 29[Munito] Jewuk chē
piko ō Munitōmewow? numma che ayacheyi-
newuk wēstawow ō Munitōmewow? Tapwā,
ayacheyinewuk oche wēstawow: 30isupiko pā-
yukō Munito kā kwiuskitukētuk unima ka
waskasākwāsōk ā isse utōskāmukuneyik tap-
wātumōwin, mēna āka ka waskasākwāsōk tap-
wātumōwin oche. 31Ne nisewunachētanan chē
ōyussōwāwin tapwātumōwin oche? Akaweya
kitta wē ēkin: achepiko net ayēchētanan ō-
yussōwāwin.
(4) Tanse maka kā itwāyuk unima Abraham
k'otawenow ā kē isse miskuk ā ispuyik wēyas?
2 Ayis kēspin Abraham kē oche kwiuskituki-
mow ā isse utōskāmukuneyike itotumōwina,
ayow itta kitta kē oche kukēchimōt: maka
numoweya ōt astumewinik Munito; 3ayis tanse

uskētit, mēna
ēchehewāyit]
Tanewā maka
Kākō ōyus-
nē? [28]Numo-
ōwāwin oche;
viuskitukimēt
nehikōt] ōyus-
to] Jewuk chē
che ayacheyi-
ow? Tapwā,
; [30]isupiko pā-
uk unima ka
akuneyik tap-
sākwāsōk tap-
achētanan chē
e? Akaweya
yēchētanan ō-

ima Abraham
spuyik wēyas?
kwiuskituki-
itotumōwina,
himōt: maka
to; [3]ayis tanse

ā itwāmukuk kiche mussinuhumakāwin? Ak-
ose Abraham kē tapwātowāo Munitōwa, ākose
kē itukētumowow tapiskōch kwiuskitatisewin.
[4]Akwa una ka utōskāt, unima tipuhumakōwin
numoweya itukētumowow ka itustāk kiche ki-
sāwatotakāwin, maka ka itustāk mussinuhuma-
kōwin: [5]maka wēya una āka ka utōskāt, ma-
ka ka tapwātowat unihe ka kwiuskitukimayit
āka ōmunitoātisewa, āwuko una ō tapwātum-
ōwin ka itukētumât tapiskōch kwiuskitatise-
win. [6]Tapiskōch issa David mēna ka isse wē-
tumwat ō sowāyētakōsewineyew unihe ayese-
yinewa Munitōwa ka itukētumakōyit kwiusk-
itatisewin āka utōskāwina oche: [7]Sowāyēta-
kōsewuk ō wanetukētewinewowa ka kē pōnā-
yēchikatāyike, mēna ō muchētewinewowa ka
kē ukwunuhikatāyike: [8]Sowāyētakōsew [una]
āka nantow isse kā itukētumakōt muchētewin
ka Tipāyēchikāyit.

[9]Ka waskasākwāsōchik chē maka [piko ka
ōtētikōchik] ōma sowāyētakōsewin, owāka chē
mēna āka ka waskasākwāsōchik? Ayis net
itwanan tapwātumōwin ā kē itukētumât Abra-
ham tapiskōch kwiuskitatisewin. [10]Tanse ma-
ka ka kē isse itukēchikatāyik? ispē ā ayat

waskasākwāsōwinik chē, owāka āka waskasā-
kwāsōwinik? Numoweya wēya waskasākwāsō-
winik, maka āka waskasākwāsōwinik. [11]Akose
kē ōtinum kiskinowachēchikun waskasākwā-
sōwin oche ā kiskinowachēchikatāk ā isse kwi-
uskitatisēmukuk unima tapwātumōwin ka [kē
ayat] āmōyā waskasākwāsōt, kiche kē otawis-
kowat kakeyow unihe ka tapwātumeyit ā ata
āka waskasākwāsōyit, kwiuskitatisewin kitta
kē itukimimēt wēstawōw; [12]mēna [kiche kē]
otawiskumowat waskasākwāsōwin, numoweya
piko unihe waskasākwāsōwinik ka oche tipā-
yētakōseyit, maka unihe mēna ka pimōtāyit
ō tapwātumōwine tukōskāwinik k'otawenow
Abraham mākwach āka ā waskasākwāsōt.
[13]Ayis numoweya wēya ōyussōwāwinik ka
kē oche usōtumāt Abraham, apō ōt owasimisa,
kitta kē aniskā tipāyētuk uskē, maka tapwā-
tumōwine kwiuskitatisewinik oche. [14]Ayis kēs-
pin unike ōyussōwāwinik ka oche tipāyētakō-
sichik kā utte aniskā tipāyētukik, pikwunita
ā'sa ōma tapwātumōwin, mēna unima usōtum-
akāwin issētanewun āka nantow kitta itaputuk.
[15]Ayis ōyussōwāwin ōsētamukun kisewasewin;
maka itta āka ā ētukwuk ōyussōwāwin numo-

weya [ētukwun] pēkōnikāwin. [16]Awuko oche
[ispuyew] ā isse itustāk tapwātumōwin, kiche
kisāwatotakāwin kitta [kē] oche [ispuyik], un-
ima usōtumakāwin kāchinach kitta kē ōtētikō-
chik kakeyow owasisuk, numoweya piko unike
ōyussōwāwinik ka oche tipāyētakōsichik, maka
unike mēna Abrahama ō tapwātumōwineyēk
ka oche tipāyētakōsichik, [una] ka otaweyuk
kakeyow ā ituseyuk, [1] (ka isse itussinuhikatāk,
Ke ka issehitin kitta kē otawiskowuchik mē-
chāt tatwuyuk ayeseyinewuk,) ōt astumewin-
eyēk unihe Munitōwa ka kē tapwātowat, ka
pimatisēskowayit ōnipewa, mēna ka itumeyit
kākwia āka ā ētukwuke tapiskōch ā ētukwuke;
[18][una Abraham] ata āka kiche kē uspāyimōk
achepiko ka tapwātuk uspāyimōwinik isse ki-
che issehikōwisit kitta otawiskowat mēchāt
tatwuya ayeseyinewa, unima ka kē isse wēchi-
katāk, Akose kā issenakōsichik ket owasimis-
uk: [19]ākose āka ā nāsōwisit tapwātumōwinik,
numoweya oche nakutowāyētum wēya kāche-
wak wēyow assi ā nipōmukuneyik, nantow
mitatutōmitunow ā tatō pipōnwāt, mēna unima
ā kē isse nipōmukuneyik ōspayow Sarah, [20]mē-
na numoweya kē oche sakwāyimōtotum ōt

usōtumakāwineyew Munitōwa āka kitta tap-
wātuk; maka kē muskowisehow tapwātumō-
winik, ā mēyat Munitōwa mumēchimewāwin;
[21]ākose mitōne ā kāchinahōt unimāyew ka kē
isse usōtumeyit ā kuskētayit mēna kitta totum-
eyit; [22]āwuko oche mēna kē itukētumowow
tapiskōch kwiuskitatisewin. [23]Akwa numowe-
ya wēya piko oche ka kē oche mussinuhikatāk
unima ā kē itukētumât, [24]maka mēna kēyanow
oche, kā isse itukētumakoweyuk, ā tapwāto-
wayuk una ka kē wuniskanat Jesusa ke Tipā-
yēchikāmenowa ōnipewa itta oche ā ayayit,
[25]una ka kē pukitinēt ke wunetotumōwinenowa
oche, mēna ka kē wuniskanēt kitta oche kwi-
uskitukimikoweyuk.

(5) Awuko oche ā kē kwiuskitukimikoweyuk
ā isse utōskāmukuk tapwātumōwin, ket aya-
now pāyutukāyimōwin Munitōk isse wēya o-
che ke Tipāyēchikāmenow Jesus Christ; [2]una
mēna ka oche ayayuk pupāsōchehewāwin ōma
kiche kisāwatotakāwinik isse itta ā nēpoweyuk,
mēna ke kukēchimōnanow ā uspāyimōtotumuk
ō kistāyētakōsewin Munito.

[3]Numoweya maka [ākose] piko, maka mēna
ke kukēchimōnanow ayimisewinik, ā kiskāyē-

tumuk ayimisewin ā isse utōskāmukuk sēpāyē-
tumōwinik isse, [4]ākose sēpāyētumōwin, kō-
chehōwe kiskāyētumōwinik isse; mēna kōche-
hōwe kiskāyētumōwin, uspāyimōwinik isse;
[5]ākose uspāyimōwin numoweya ke nunāpā-
wehikōnanow, chikāma ō sakehewāwin Munito
sēkinikatāo ke tāenak [illegible]unache Achak oche
ka kē mēyikoweyuk: [6]ayis ispē mākwach kāya-
pich āka ā ōmuskowisewineyuk Christ kē ni-
pew āka ōmunitoātisewa oche. [7]Ayis ukowach
ōkwiuskwatisa oweyuk kitta oche nipew, ayis
maskōch ōmeywatisa nantow oweyuk ō ka
sokāyimōti kitta oche nipit; [8]maka wēya Mu-
nito ke meyōatotumakōnow *weya* ō sakehewā-
win, unima, mākwach kāyapich ā ōmuchētis-
keyuk, Christ kē nipew kēyanow oche. [9]Tan-
eyikōk maka owusimā ākwa, ā kē kwiuskituk-
imikoweyuk [ā isse sokāpuyik] ō mikōm, kā
isse pimachehikoweyuk kisewasewinik oche
wēya oche. [10]Ayis kēspin, ā ōmuchētiskeyuk,
ke kē ōtotāmehikowinanow Munitōk isse uni-
māyew oche ō nipōwineyew ō Kōsisa, taneyi-
kōk owusimā, ā kē ōtotāmehikoweyuk, kā isse
pimachehikoweyuk [ā isse sokāpuyeyik] ō pi-
matisewineyew.

11 Mēna numoweya piko [āwuko], maka mē-
na ā kukēchimōyuk Munitōk isse wēya oche
ke Tipāyēchikāmenow Jesus Christ, una ka
oche ākwa mēyikōwiseyuk ōtotāmehikōwin.
12 Awuko ōma oche, tapiskōch pāyuk ayese-
yinew oche ka kē isse pētōkāmukuk muchēte-
win uskēk, mēna nipōwin muchētewin oche;
ākose isse maka nipōwin kē pupame ōtētikwuk
kakeyow ayeseyinewuk, chikāma kakeyow ā
kē muchētichik: 13 (ayis pēyis iskō ōyussōwā-
winik muchētewin kē ētukwun uskēk; maka
muchētewin numoweya itukēchikatāo ispē āka
ā ētukwuk ōyussōwāwin; 14 maka nipōwin kē
tipāyēchikāmukun uspin Adam oche pēyis Mo-
ses, isupiko [kē tipāyimikwuk] unike āka ka
kē ata muchētichik ka issenakwuneyik Adama
ō pēkōnikāwineyew, [una] ka nuspitowat uni-
he ka wē tukōsineyēpun. 15 Maka numoweya
ka issenakwuk unima pukisinōwin issenakwun
mēna unima kiche kisāwatotakāwine issēchi-
kāwin. Ayis kēspin ō pukisinōwin una pāyuk
[ayeseyinew] unike mēchāt ā kē oche nipichik,
taneyikōk owusimā Munito ō kiche kisāwato-
takāwin, mēna unima moche mākewin kiche
kisāwatotakāwinik, unima ka ētukwuk pāyuk

ayeseyinew oche Jesus Christ, ka oche aye-
wakepuyehikōchik unike mēchāt. 16Mēna nu-
moweya tapiskōch pāyuk oche ā kē muchētit
[kitta ispuyew] unima ka mākenanewuk. Ayis
unima ōyussōwasewāwin [kē ispuyew] pāyuk
oche pukitussōwatikōwinik isse, maka wēya
unima kiche kisāwatotakāwine issēchikāwin,
mēchāt pukisinōwina oche [ispuyew] kwiusk-
itukimikōwinik isse. 17Ayis kēspin ō pukisin-
ōwin oche una pāyuk [ayeseyinew] nipōwin
kē tipāyēchikāmukun una oche pāyuk, taneyi-
kōk owusimā unike ka mēyikōwisichik ā isse
wāyōtuke kiche kisāwatotakāwin mēna unima
moche mākewin kwiuskitatisewin, kā oche tip-
āyēchikāchik pimatisewinik Jesus Christ oche:)
18āwuko maka oche tapiskōch pāyuk oche pu-
kisinōwin [ka ispuyik] kakeyow ayeseyinēk
isse kitta oche pukitussōwatēchik, ākose kāya-
pich pāyuk oche kwiusk issēchikāwin [ispu-
yew] kakeyow ayeseyinēk isse pimatisewine
kwiuskitukimewāwinik isse. 19Ayis tapiskōch
ō susēpētumōwineyew una pāyuk ayēseyinew
unike mēchāt ka kē oche ōmuchētiskehēchik,
ākose mwāche ō nunahetumōwin una pāyuk
unike mēchāt kā oche ōkwiuskwatisehēchik.

20 Maka mēna ōyussōwāwin kē pā pētōkāmukun,
unima pukisinōwin kiche kē ayewakepuyik;
maka itta muchētewin ā kē ayewakepuyik,
[ākota] kiche kisāwatotakāwin ka kiche wā-
yōchepuyik, 21 unima oche, tapiskōch muchēte-
win ka kē isse tipāyēchikāmukuk nipōwinik,
ākose mwāche kiche kisāwatotakāwin kiche kē
isse tipāyēchikāmukuk kwiuskêtewin oche ka-
kekā pimatisewinik isse wēya oche Jesus
Christ ke Tipāyēchikāmenow.
(6) Tanse maka kā itwāyuk? Ochetow chē
muchētewinik ke ka tusēkananow kiche kisā-
watotakāwin kiche kē wāyōchepuyik? 2 Aka-
weya kitta wē êkin. Kēyanow ka kē nipōto-
tumuk muchētewin, tanse kā kē isse kāyapich
pimatiseyuk ākota? 3 Numma chē ke kiskāyē-
tānowow unima kēyanow, tatō ka kē pukōpā-
hikoweyuk Christ Jesusik isse, ā kē pukōpā-
hikoweyuk ō nipōwinik isse? 4 Awuko oche
ke kē wēche-nahinikōmanow pakōpāhikōwin
oche nipōwinik isse, unima oche, tapiskōch
Christ ka kē isse wuniskanēt ōnipewa itta o-
che ā ayayit ā isse kichayeweyit Otawemowa,
ākose mwāche kēyanow mēna kiche kē isse
pimōtāyuk ōske pimatisewinik isse. 5 Ayis

kēspin ke wēche-pāyukōmanow ā issenakwuk
ō nipōwin, ākose kā isse ayayuk mēna [ō]
wuniskowin oche; [6]ā kiskāyētumuk ōma, ke
kisā-ayeseyinēminow ā kē wēche-chēstuhas-
kwatikōmēt, [unima] muchētewine mēyow ki-
che kē anisēchikatāk, āka owusimā kiche kē
utōskatumuk muchētewin. [7]Ayis una ka kē
nipit pukitinow muchētewinik oche. [8]Akwa
kēspin ke kē wēche-nipōmanow Christ, ke tap-
wātānanow kitta wēche-pimatisēmayuk mēna,
[9]ā kiskāyētumuk Christ ā kē wuniskanēt ōni-
pewa itta oche ā ayayit numma wēkach mēna
nipew: nipōwin numoweya owusimā tipāyim-
ik. [10]Ayis unima ā kē nipit, kē nipōtotum
muchētewin pāyukwow nuyāstow; maka wēya
unima ā pimatisit, pimatisēstowāo Munitōwa.
[11]Akose mwāche kēstawow, isse itukimisōk
tapwā ā kē nipōtotumāk muchētewin maka ā
pimatisēstowayāk Munito Christ Jesusik. [12]A-
wuko oche ākaweya muchētewin kitta tipāyē-
chikāmukun ke nipōwe kēyowewak kiche
isse nutōtumākopun ā isse ukowatumomukuk.
[13]Mēna ākaweya isse pukitinumōk ke puskāse-
winewowa [tapiskōch] āka kwiuskitatisewine
apuchēchikuna muchētewinik isse, maka isse

pukitinisōstak Munito ā isse pimatiseyāk ōni-
pewuk itta oche ka ayachik, mēna ke puskā-
sewinewowa [tapiskōch] kwiuskitatisewine a-
puchēchikuna Munitōk isse. 14 Ayis muchēte-
win numoweya ke·ka tipāyimikōnowow, ayis
numoweya ket ayanowow sēpa ōyussōwāwinik
maka sēpa kiche kisāwatotakāwinik.

15 Tanse maka? ochetow chē ke ka muchē-
tinanow chikāma āka ā ayayuk sēpa ōyussōwā-
winik maka sēpa kiche kisāwatotakāwinik?
Akaweya kitta wē ēkin. 16 Numma chē ke kis-
kāyētānowow una ka pukitinisōstowayāk kitta
utōskāyakunēweyāk nunahetumōwinik isse, ā-
wuko ka ōkimameyāk una ka nunahetowayāk,
kēspin muchētewin oche nipōwinik isse, apō
nunahetumōwin oche kwiuskitatisewinik isse.
17 Maka nunaskōmōwin kitta wē mēyow Muni-
to, [ata] ā kē ōkimameyāk muchētewin, maka
ke tāewak ā kē oche nunahetumāk unimatōwe
kiskinohumakāwin ittā ka kē isse kiskinohum-
akoweyāk. 18 Akwa, ā kē apuhōkoweyāk mu-
chētewinik oche, ke kē pā utte utōskatānowow
kwiuskitatisewin. 19 Net ayumin ā isse ayese-
yinēweyan chikāma ā nāsōwuk ke wēyasewow.
Ayis tapiskōch ka kē isse pukitinumāk ke pus-

kāsewinewowa kitta utōskatumomukuke wē-
nehōwin mēna wanetukētewin wanetukēte-
winik isse, ākose isse ākwa [sōskwach] pukiti-
numōk ke puskāsewinewowa kitta utōskatum-
omukuke kwiuskitatisewin kunatisewinik isse.
[20]Ayis ispē ka ōkimameyāk muchētewin num-
oweya ke kē oche michiminikōnowow kwiusk-
itatisewin. [21]Kākō mēnisewin maka ka kē a-
yayāk *akospe* unihe itta kākwia *unooch* ka oche
nunāpāwiseyāk? Ayis ā kisipipuyike *awuk-
wune* [āwuko] nipōwin. [22]Maka wēya *unooch*,
ā kē apuhōkoweyāk muchētewinik oche, mēna
ā kē ōtutōskāyakunehikoweyāk Munitōk isse,
ket ayanowow ke mēnisewinewow kunatise-
winik isse, ākose ā kisipipuyik [āwuko] kake-
kā pimatisewin. [23]Ayis ā isse tipuhumakāmu-
kuk muchētewin [āwuko] nipōwin; maka ō
kiche kisāwatotakāwine issēchikāwin Munito
[āwuko] kakekā pimatisewin Christ Jesusik
ke Tipāyēchikāmenow.
(7) Numma chē ke kiskāyētānowow, ōche-
wamimatik, (ayis net ayumehowuk unike ka
kiskāyētukik ōyussōwāwin,) unima ayeseyi-
new ā isse tipāyimikōt ōyussōwāwin eyekōk
kā pimatisit? [2]Ayis una iskwāo ka ōnapāmit

wēche-michimupisōmik ōyussōwāwin ō napā-
ma eyekōk kā pimatiseyit; maka kēspin nipe-
yiche unihe napāwa, apuhwow ōt ōyussōwā-
wineyēk oche unihe napāwa: [3]ākose maka,
kēspin wēkimache pētōs napāwa mākwach ā
pimatiseyit ō napāma, ōpisikwatiskwāo kitta
itow; maka kēspin nipeyiche ō napāma, apu-
hwow unima ōyussōwāwinik oche, āwuko oche
numoweya kitta pisikwatiskwāwew ata pētōs
napāwa wēkimache. [4]Awuko maka oche, ne
chewametik, kēstawow ke kē issehikowinowow
kitta nipōtotumāk unima ōyussōwāwin unima
oche wēyow Christ, kiche kē wēkimikōyāk pē-
tōs [oweyuk], ka kē wuniskanēt ōnipewa itta
oche ā ayayit, kitta isse nētowikētumowayuk
mēnisewin Munito.
[5]Ayis ispē wēyasik ka ayayuk unihe muchē-
tewine sēkimewāwina, ka [kē ētukwuke] uni-
ma ōyussōwāwin oche, kē nōchēchikāmukun-
wa ke puskāsewinenak kitta isse nētowikēta-
mukuke mēnisa nipōwinik isse; [6]maka ākwa
ket apuhōkowinanow unima ōyussōwāwinik
oche, ā kē nipeyuk unima itta ka kē michim-
inikoweyuk, kitta kē isse utōskāyuk ōske acha-
kōk isse, mēna numoweya kuyase mussinuhi-

kunik isse.
[7]Tanse maka kā itwāyuk? Muchētewine-
wun chē unima ōyussōwāwin? Akaweya kitta
wē êkin. Mana maka numoweya ne ka kē
kiskāyētā muchētewin, kēspin āka ōyussōwā-
winik oche: ayis numoweya ne ka kē kiskāyē-
tā net achakō-wētumakōwinik muche ukowa-
tumōwin ā ayayan kēspin āka kē oche itwā-
mukuk ōyussōwāwin, Numoweya ke ka muche
ukowatumakan; [8]maka unima muchētewin, ā
nuhepuye utōskāmukuk itussōwāwin oche, ne
kē utōskāskakōn ka itutik muche ukowatumō-
winik isse; ayis [ispē] āka ā ōyussōwanewuk
muchētewin nipōmukun. [9]Maka wēya *neya* ne
kē pimatisēti pāyukwow āka ā ōyussōwane-
wuk; maka unima itussōwāwin ā kē tukōpuyik,
muchētewin kē apisewāyētumomukun, maka
nēya ne kē nipin. [10]Akose unima itussōwāwin
ka [kē ispuyik] pimatisewinik isse, kē miski-
katāo āwukwunima [kitta ispuyik] nipōwinik
isse, nēya ōte oche: [11]ayis muchētewin, ā nu-
hepuye utōskāmukuk itussōwāwin oche, ne kē
chēsimikōn, mēna āwukwunima ne kē oche
nipuhikōn. [12]Kunatun ā'sa tapwā unima ōyus-
sōwāwin, mēna unima itussōwāwin kunatun,

mēna kwiusk, mēna meywasin, 13 Unima chē
maka ka meywasik ne kē nipōwiniskakōn?
Akaweya kitta wē êkin. Maka muchētewin,
kitta kē nōkwuk ā isse muchētewinewuk, ā
nipōwiniskakōyan unima oche ka meywasik;
unima muchētewin naspich kiche kē utte mu-
chētewinewuk unima itussōwāwin oche. 14 Ayis
ke kiskāyētānanow unima ōyussōwāwin ā isse
achakōwuk: maka wēya *neya* ne wēyasewin,
ā utowatikoweyan sēpa muchētewinik. 15 Ayis
unima ka totuman, numoweya net itāyētān
[kitta totuman]: ayis numoweya net itotān
unima ka ata itāyētuman; maka unima ka puk-
watuman, āwukwunima tuke net itotān. 16 Ma-
ka kēspin tuke net itotān unima āka ka ata itā-
yētuman, ne nuskōmōtotān unima ōyussōwā-
win ā isse kwiuskwuk. 17 Akwa maka numo-
weya owusimā *neya* ka totuman, maka unima
muchētewin ka kikiskakōyan. 18 Ayis ne kis-
kāyētān meyō kākwi āka ā wēkēmukuk pēche
nēyowik, ne wēyasik ōte: ayis kitta itāyētum-
ēk [āwuko wēya] ne wēchākōn, maka kitta
totumēk kwiusk numoweya [ne miskān]. 19 A-
yis unima ka meywasik ā ata itāyētuman [kitta
totuman], numoweya net itotān; maka unima

ka mayatuk āka ata ā itāyētuman [kitta totu-
man], āwuko net itotān. [20]Maka kēspin net
itotān *neya* unima āka ka ata itāyētuman, nu-
moweya ā'sa ākwa *neya* [ka] totuman āwuko,
maka unima muchētewin ka kikiskakōyan.
[21]Ne miskān maka unima ōyussōwāwin *neya*
oche ka ata itāyētuman kitta itotuman unima
ka meywasik, unima ā isse wēchākōyan muche
kākwi. [22]Ayis ne meywāyētumwan Munito ōt
ōyussōwāwin pēche net achakōk: [23]maka ne
waputān pētōs ōyussōwāwin ne puskāsewinik,
ā nanukaske nōtinumomukuk ne mitōnāyēchi-
kune ōyussōwāwin, mēna ā pāsēkōyan kitta
owukatikōyan unima muchētewine ōyussōwā-
win ne puskāsewinik ka ētukwuk. [24]O kitima-
ke ayeseyinew nēya! owāna kā puspitisinit ōta
oche ōma nipōwine mēyow? [25]Kitta wē nu-
naskōmow Munito, wēya oche Jesus Christ ke
Tipāyēchikāmenow. Akose maka nēya tipe-
yowā mitōnāyēchikun oche net oche utōska-
tumwan Munito ōt ōyussōwāwin; maka wēyas
oche muchētewine ōyussōwāwin.
(8) Nummawawach maka ākwa ōtētikwuk
pukitussōwatikōwin unike Christ Jesusik [ka
ayachik]. [2]Ayis ōt ōyussōwāwin una pimatise-

wine Achak Christ Jesusik ne kē puspitisini-
kōn muchētewine mēna nipōwine ōyussōwā-
winik oche. [3]Ayis unima āka ka kē kuskēta-
mukuk ōyussōwāwin, ā kē isse nēyumisēmukuk
ōma wēyas oche, Munito, ā kē pā issitissowat
wēya kāchewak ō Kōsisa, ā nuspitumeyit ōma
muchētewine wēyas, mēna muchētewin oche,
kē pukitussōwatum muchētewin wēyasik, [4]un-
ima ka isse kwiusk nutowāyēchikāmukuk ō-
yussōwāwin kitta kē tipipuyēchikatāk kēyowe-
nak, āka ka pimōtāyuk wēyasik isse maka A-
chakōk isse. [5]Ayis unike wēyasik ka isse aya-
chik mamitōnāyētumwuk wēyasewine kākwia;
maka unike Achakōk ka isse ayachik [mami-
tōnāyētumwāwuk] ōt ayaneyewa Achakwa.
[6]Ayis ā isse mamitōnāyēchikāmukuk wēyas
[āwuko] nipōwin; maka ā isse mamitōnāyētuk
Achak [āwuko] pimatisewin mēna pāyutukā-
yimōwin. [7]Chikāma unima wēyasewine mitō-
nāyēchikun [āwuko] pukwasewāwin Munitōk
isse: ayis numoweya wē tipāyētakwun ōt ō-
yussōwāwinik isse Munito; numoweya isupiko
kē ispuyew: ākose unike wēyasik ka ayachik
numoweya kuskētowuk kitta nuhāyētumeha-
chik Munitōwa. [8]Maka, kēyawow numoweya

wēyasik ket ayanowow maka Achakōk, kēspin
[ōte] tapwā ke wēkimikōwow Munito ōt Acha-
kwa; maka kēspin oweyuk numoweya ayōwi-
māo Christa ōt Achakōyewa numoweya wē-
chehewāo wēyoweyēk: [10]kēspin maka Christ
ke pētiskakōwow, ōma mēyow nipōmukun chi-
kāma muchētewin oche, maka wēya owa A-
chak pimatisewinewew chikāma kwiuskitati-
sewin oche. [11]Maka kēspin ke wēkimikōwow
ōt Achakwa una ka kē wuniskanat Jesusa
ōnipewa itta oche ā ayayit, una ka kē wunis-
kanat Christa ōnipewa itta oche ā ayayit āwu-
ko mēna kā apisisētat ke nipōwe kēyowewowa
unihe ōt Achakwa oche ka kikiskakōyāk. [12]A-
wuko maka oche, ōchewamimatik, ōmussinu-
hikāwuk kēyanow, numoweya wēya wēyasik
isse, kitta isse pimatiseyuk ka itustāk wēyas;
[13]ayis kēspin isse pimatiseyāko ka itustāk wē-
yas, piko kitta utte nipeyāk; maka kēspin,
Achak oche, niputayāko mēyowe issēchikā-
wina, ke ka pimatisinowow: [14]ayis tatō ka
pimōtuhikōchik ōt Achakōyewa Munitōwa, ā-
wukwunik ōke Munitōwe-kōsisanēwewuk. [15]A-
yis numoweya ke kē oche mēyikōwisinowow
owukatikōwine achak kētwam kōstachewinik

isse, maka ke kē mēyikōwisinowow tapakōme-
wāwine achak, itta ka oche mowemōschikāyuk,
[ā itwāyuk] Abba, Otawemow. 16 Wēya tipe-
yowā Achak achimōstowāo ket achakōnowa,
unima ā isse ōtowasimisimikōyuk Munito.
17 Akose kisaspinā owasisuk, [ākwa] aniskā ōti-
pāyētumōwuk mēna: isupiko Munito ōt aniskā
tipāyētumōma, mēna Christ ā wēche aniskā
tipāyētumōmayuk; kēspin ōte tapwā ke wē-
che-kukwatukisēmanow, kiche kē isse mēna
wēche-mumatakōhikōmayuk. 18 Ayis net itu-
kēchikan unihe unōch mākwach kukwatukise-
wina āka ā tāpukāyētakwuke [kitta tapiskōtā-
yētakwuke] ussiche unima kistāyētakōsewin
ka wē waputeyikoweyuk. 19 Ayis unima ō kus-
kāyētumōwe usowapewin una ōsēchikun pāhō-
mukuneyew kitta kiskāyētakōhēchik unike ka
ōkōsisimikōchik Munitōwa: 20 ayis ōsēchikun kē
issehow kitta tipāyimikōt pikwunita kākwa-
yew, numoweya wēya ā itāyētuk, maka una
oche ka kē tipāyimikōhat, 21 kiche uspāyimō-
nanewuk una ōsēchikun wēsta tipeyowā kitta
puspitisinēt nisewunatisewine owukatikōwinik
oche, [ākotā] unima apuhōkōwinik isse ō kistā-
yētakōsewineyēk ōt owasimisa Munito. 22 Ayis

ke kiskāyētānanow missewā unima ka ōsētak
kākwi ā isse mamowe mumapināmukuk mēna
mamowe naspich wēsukāyētumomukuk pēyis
unōch. 23Mēna numoweya piko [āwuko], ma-
ka apō kēyanow kāchewak, [ata] ā ayayuk ā
nēkane-mēnisewit Achak, kāchewak kēstanow
ke mumapinanow pēche kēyowenak, ā pātayuk
tapakōmewāwin, kitta [ōte] pimachētanewuk
kēyowenow. 24Ayis uspāyimōwinik ke kē pi-
machehikowinanow; maka uspāyimōwin ka
nōkwuk nummayāo uspāyimōwin; ayis unimā-
yew ka waputuk oweyuk, tanāke mēna wāche
uspāyimōtotuk? 25Maka kēspin ket uspāyimō-
totānanow unima āka ka waputumuk, sēpā-
yētumōwinik ket usowaputānanow. 26Akose
mwāche kāyapich Achak nēsōkumowatum ke
nāsōwatisewinenow; ayis numoweya ke kiskā-
yētānanow kākwi kā nutōtumayuk ā isse nuhe-
puyik, maka Achak wēya tipeyowā ayumehās-
tumakāo kike mumapināwina āka kā kē itwa-
newuke. 27Maka una ka nunatowe-kiskāyētuk
mitāa kiskāyētumwāo ō mamitōnāyētumōwin-
eyew Achakwa, chikāma ā ayumehāstumowa-
yit ōkunatisewa ka isse nutowāyētuk Munito.
28Maka ke kiskāyētānanow kakeyow kākwia ā

isse mamowe utōskāmukuke kitta oche meyō-
ayachik unike ka sakehachik Munitōwa, unike
ka nutōmēchik ka itustāyik ōt ochetow itāyē-
tumōwineyew. 29 Chikāma unihe ka kē nēka-
ne kiskāyimat [āwukwunihe] mēna ka kē nē-
kane kiskinōnumowat [kitta] nuspitumeyit ōt
issenakōsewineyew ō Kōsisa, kiche isse wēya
nistumōsanewit ā mēchātō ōchewamêtōwēt.
30 Maka [unihe] ka kē nēkane kiskinōnumowat,
āwukwune ōhe mēna ka kē nutōmat; mēna
[unihe] ka kē nutōmat, āwukwune ōhe mēna
ka kē kwiuskitukimat; maka [unihe] ka kē
kwiuskitukimat, āwukwune ōhe mēna ka kē
kistukimat.

31 Tanse maka kā itumuk ōhō kākwia? Kis-
aspinā Munito ā wēchākōyuk, owāna kā kē na-
nukaskakōyuk? 32 Isupiko una āka ka kē oche
munachehat wēya tipeyowā ō Kōsisa, maka
ka kē pukitinat kēyanow oche kakeyow, tanse
āka kā isse moche mēyikōyuk kakeyow kākwia
wēya mēna ussiche? 33 Owāna kā misimi-
mat Munitōwa ō nowusōnakunēyewa? Munito
ka kwiuskitukimewāt: owāna kā pukitussōwa-
sewāt? 34 Christ ka kē nipit, nowuch ōte, ka
kē wuniskanēt [mēna], mēna ka ayat ō kiche-

niskeyēk Munitōwa, mēna ka ayumehāstuma-
kōyuk. 35Owāna kā puskātisinikōyuk ō sake-
hewāwinik oche Christ? nunākachehikōwin
chē, apō ayimāyētumōwin, apō kukwatukehi-
kōwin, apō wawanukutāwin, apō mōsāskutā-
win, apō simakunikōman? 36Tapiskōch ka is-
se itussinuhikatāk, Kēya oche net oche nipuhi-
kowinan kupā kēsik; tapiskōch mayuchikwuk
ka wē nipuhēchik ne kē isse itukimikowinan.
37Maka missewā itta ōhō kākwia owusimā [ke
mēyikowinanow] ispēch kitta sakōchehewāyuk
wēya oche una ka pā sakehikōyuk. 38Ayis ne
kāchinahōn unima numoweya apō nipōwin,
mēna numoweya pimatisewin, mēna numowe-
ya kiche utōskāyakunuk, mēna numoweya
kiche ōkimowuk, 39mēna numoweya kākwia
unōch mākwach ka ayake, mēna numoweya
kākwia kā ōchēchepuyike, mēna numoweya
sokatisewina, mēna numoweya [kākwi] ā is-
pak, mēna numoweya ā timēk, mēna numo-
weya pētōs ōsēchikun, kitta oche kuskētane-
wun kitta puskātisinikoweyuk ō sakehewāwin-
ik oche Munito, [unima] ka kikiskakōt Christ
Jesus ke Tipāyēchikāmenow.

(9) Ne tapwan ka itwāyan Christik, numo-

weya ne keyaskin, net achakō wētumakāwin
ā ussiche achimōstakōyan ka Kunatisit Acha-
kōk, 2 unima ā isse mistuhe kōsikwāyētuman
mēna ā tuke wēsukāyētuman ne tāhik, 3 ayis
ne kē nutowāyētāti, nēya kāchewak, kitta mu-
chukimikoweyan Christik oche ne chewamuk
oche, nēchesanuk, wēyasik isse; 4 [unike] ka
Israelitēwichik, ka ōtayanichik unima tapakō-
mikōwin, mēna unima kistāyētakōsewin, mēna
unihe kiskimewāwina, mēna unima ā mākēk
ōyussōwāwin, mēna unima pumēstakāwin, mē-
na unihe usōtumakōwina; 5 ka ōtayanichik un-
ihe otawemowa; unike mēna, wēyasik isse, itta
ā ochēt Christ, una ka tipāyētuk kakeyow [kāk-
wi], Munito, ā sowāyētakōsit kakekā. Amen.
6 Numoweya atoweya tapiskōch ā kē nōtā-
puyeyik Munito ōt itwāwin; ayis numoweya
kakeyow Israelitēwewuk unike Israelik ka o-
chēchik; 7 mēna numoweya ochetow owasisē-
wewuk kakeyow Abrahamik ā ochēchik: maka
[itwāmukun], Isaacōk ke ka isseyikatumak-
owin owasis[illegible]. 8 Unima ōte, [unike ka] wē-
yasewine owasisēwichik, nummayāwuk ōke
Munito ōt owasimisa; maka unike ka ōtowa-
simisimikōchik unima usōtumakāwin, āwuk-

ō wētumakāwin
Kunatisit Acha-
kōsikwāyētuman
ne tāhik, [3]ayis
nowak, kitta mu-
e ne chewamuk
se; [4][unike] ka
k unima tapakō-
takōsewin, mēna
unima ā mākēk
nēstakāwin, mē-
ōtayanichik un-
wēyasik isse, itta
k kakeyow [kāk-
kakekā. Amen.
kōch ā kē nōtā-
ayis numoweya
ke Israelik ka o-
ochetow owasisē-
ā ochēchik: maka
isseyikatumak-
[unike ka] wē-
mmayāwuk ōke
unike ka ōtowa-
makāwin, āwuk-

wunik itukimowuk tapiskōch nētowikēchikun.
[9]Ayis kē usōtumakāwinewun ōma itwāwin,
Mēna ēkêke ōma ne ka pā itōtan, ākose Sarah
kitta ōkōsisew. [10]Numoweya maka [āwuko]
piko, maka mēna Rebecca ā kē pwawēt pāyuk
oche, k'otawenow [ōte] Isaac, [11]āka chāskwa
ā kē oche nōkōseyit, apō ā kē oche totumeyit
meyō apō muche kākwi (ōt ochetow itāyētum-
ōwin Munito ka isse itustāk nowusōnikāwin
kiche kē ayēchekapowēmukuneyik, numowe-
ya wēya utōskāwina oche, maka [piko] una
oche ka nutōkāmōt), [12]kē itati Rebecca, Una
ōstāsimow kitta utōskowāo ōsēmimowa: [13]ka
isse itussinuhikatāk, Jacob ka pā sakehuk,
maka Esau ka pā pukwatuk.

[14]Tanse maka kā itwāyuk? Aka-kwiuskita-
tisewin chē kikiskak Munito? Akaweya kitta
wē ēkin. [15]Ayis [ōmisse] itāo Mosesa, Ne ka
kisāwatotowow una ka wē kisāwatotowuk, mē-
na ne ka kitimakinowow una ka wē kitimaki-
nowuk. [16]Akose maka numoweya una oche
ka itāyētuk, mēna numoweya una oche ka
kukwāchiskusewāt, maka wēya oche Munito
ka kisāwatotakāt. [17]Ayis kiche mussinuhikā-
win itik Pharaoh, Awuko ōma mwāche ka pā

oche wuniskatan, ākose kitta kē isse nōkōtum-
ōhitan ne sokatisewin, mēna ākose ne wēyō-
win kitta kē isse atochikatāk missewā uskēk.
18Akose maka, kisāwatotowāo unihe ka itāyi-
mat, mēna muskowehāo unihe ka itāyimat.
19Omisse maka ke ka wē isin, Tanāke wāche
kāyapich utamimewāt? ayis owāyewa ka nus-
kōstumakōt ōt itāyētumōwin? 20Nowuch ōte,
O ayeseyinew, owāna kēya ka nuskwāwusehut
Munito? Ka ōsēchikatāyik kākwayew chē kit-
ta itik una ka kē ōsētat, Tanāke wāche ōmisse
issēheyun? 21Apō numma chē una ōwaputō-
niskeyakunēkāo tipāyimāo unihe waputōnisk-
wa, ākota ā misewāseyit kitta oche ōsētat pā-
yuk wēyakun kitta kistāyētakwuneyik, ākose
kotuk kitta muchāyētakwuneyik? 22[Tanse]
maka Munito, kēspin ā itāyētuk kitta nōkōtat
ō kisewasewin mēna kitta kiskāyētakōtat ō so-
katisewin, kē sēpāyētum kike mistuhe sēpeyo-
wāsewin unihe kisewasewine ussewuchikuna
ka kē itustanewuke nisewunatisewinik isse;
23mēna kiche kē kiskāyētakōtat ā isse wāyōtu-
neyik ō kistāyētakōsewin unihe oche kisāwa-
totakōwine ussewuchikuna ka kē nēkane kwa-
yachētat kistāyētakōsewinik isse, 24kēyanow

[ōte], ka kē mēna nutōmikōyuk, numoweya
piko Jewuk itta oche, maka ayach-eyinewuk
itta oche mēna? 25Ka isse itwāt unta Hosea,
[Ka kē isseyikasōchik] Aka-ka-ōtayeseyinēm-
eyan ne ka-isseyikatowuk Net ayeseyinēmuk;
mēna Aka-ka-sakehēt Ka sakehēt. 26Akose
kitta ēkin, ākota itta ka kē itēchik, *Keyawow*
numoweya ket ayeseyinēmimitinowow, ākota
kā isseyikasōchik Pimatisēwe Munitōwe-kōsis-
anuk. 27Maka Esaias tāpwāo Israel oche, Ke-
yam ata Israel ōt owasimisa itusitwawe tapis-
kōch yākow kiche kumēk, kā iskōnēchik [piko]
kitta pimachehowuk: 28ayis naspiche utte kē-
sētow unima issēchikāwin, mēna [utte chima-
sētow kwiuskitatisewinik; chikāma] ā chima-
sētak issēchikāwin ka Tipāyēchikāt kitta tipi-
puyētow uskēk. 29Mēna tapiskōch ka kē isse
itwāt Esaias kuyatā, Kēspin ka Tipāyēchikāt
Sabāōth āka kē iskōnumakōwukōpunā nētowi-
kēchikun, tapiskōch Sodom ke ka kē isse aya-
tanow, mēna apō tapiskōch Gomorrha ke ka
kē issenakōhikowētanow.

30Tanse maka kā itwāyuk? Unima [issa]
ayach-eyinewuk, āka ka kē oche pimitisuhukik
kwiuskitatisewin, ā kē ōtētukik kwiuskitatise-

win, isupiko kwiuskitatisewin tapwātumōwin-
ik ka ochepuyik. [31]Maka wēya Israel, ā pimi-
tisuhuk kwiuskitatisewine ōyussōwāwin, nu-
moweya oche otētum unima ōyussōwāwin.
[32]Tanāke? Chikāma numoweya [kē ispuyew]
ka isse itustāk tapwātumōwin, maka tapiskōch
itotumōwina oche. Kē pisōskowāwuk unihe
pisōkāsinōwe ussineya, [33]ka isse itussinuhika-
tāk, Chēst, Sionik net ahyow pisōkāsinōwine
ussine mēna nayātowewine kistapisk: ākose
una ka tapwātowat numoweya kitta nunāpā-
wisew.
(10) Oochewamimatik, unima ka meywāyē-
tumomukuk nēya kāchewak ne tā, mēna ka
isse nutōtāstowuk Munito wēyawow oche, ā-
wuk'ōma, kiche kē pimachehēchik. [2]Ayis net
achimowuk unima ā isse ayachik muskowāyē-
tumōwin Munitōk isse, maka numoweya ka
isse itustāk kiskāyētumōwin. [3]Ayis wēyawow,
āka ā kiskāyētumwachik ō kwiuskitatisewine-
yew Munitōwa, mēna ā nunatowe ayēchēta-
chik wēyawow kāchewak [ō kwiuskitatisewin-
ewow], numoweya oche tuputāyimōtotumwā-
wuk ō kwiuskitatisewineyew Munitōwa. [4]Ayis
Christ kisipinum unima ōyussōwāwin kiche kē

kwiuskitakimimēt kakeyow oweya ka tapwā-
tumeyit.
5 Ayis Moses mussinuhum unima kwiuskita-
tisewin ōyussōwāwinik ka ochepuyik, Una a-
yeseyinew ka pā totuk unihe kākwia, ākota
unihe kā oche pimatisit. 6 Unima maka kwi-
uskitatisewin tapwātumōwinik ka ochepuyik
ōmisse itwāmukun: Akaweya itwā ke tāhik,
Owāna kiche kēsikōk kā isse ōpiskat? unima
ōte, kiche pā oche yasōtuhat Christa; 7 apō,
Owāna itta āka ka misuskāyak kā isse yasēt?
unima ōte, kiche pāsewat Christa ōnipewa itta
oche ā ayayit. 8 Maka tanse ā itwāmukuk?
Kisewak ke wēchākōn unima ayumewin, ke
tōnik mēna ke tāhik: unima ōte, tapwātumō-
wine ayumewin, ka wētumak: 9 unima kēspin
ke tōnik oche achimuche Jesus ā isse Tipāyē-
chikāt, mēna tapwātumune ke tāhik Munito ā
kē isse wuniskanat ōnipewa itta oche ā ayayit,
ke ka pimachehikowin. 10 Ayis mitāhik ka
oche tapwāchikatāk kwiuskitatisewinik isse;
ākose mitōnik ka oche wēchikatāk pimache-
hikōwinik isse. 11 Ayis kiche mussinuhikun
itwāmukun, Numoweya oweyuk kitta nunā-
pāwisew ā tapwātowat. 12 Ayis numoweya

pa-pētōs itāyimowuk Jew mēna Greek; ayis
pāyukō ka Tipāyēchikāt ka wāyōtisēstowat
kakeyow unihe ka mowimōstakōt. [13]Ayis tatō
oweyuk owāna piko, kā mowimōstumwat ō
wēyōwineyew ka Tipāyēchikāyit, kitta pima-
chehow. [14]Tanse maka kā kē isse mowimōsto-
wachik unihe āka ka pā oche tapwātowachik?
ākose tanse kā kē isse tapwātowachik unihe
āka ka pā oche pātukik kitta achimimēt? ākose
tanse kā kē isse pātukik kēspin āka oweyuk
kukāskimewāche? [15]ākose tanse kā kē isse ku-
kāskimewāchik kēspin āka issitissuhōtwawe?
ka isse itussinuhikatāk, Tapwā meywasineye-
wa ō sitewowa unike ka meyō atotukik pāyu-
tukāyimōwin, unike ka meyō atotukik ka me-
ywasike kākwia! [16]Maka numoweya kakeyow
kē oche nunahetumwuk meyō achimōwin. A-
yis Esaias itwāo, Ka Tipāyēchikāyun, owāna
ka kē tapwātuk net achimōwinenan? [17]Akose
maka tapwātumōwin [ētukwun] achimōstakō-
winik oche, maka unima achimōstakōwin Mu-
nito ōt itwāwinik oche. [18]Maka net itwan,
Numma wawach chē kē oche pātumwuk? Ahā,
chikāma, Missewā uskēk kē pupamepuyeyew
ō pātakōsewinewow, mēna ōt itwāwinewow

pēyis iskō ā kisipak itta ā wēkenanewuk
uskēk. [19]Maka net itwan, Numoweya chē
Israel oche kiskāyētum? Nistum, [ōmisse]
itwāo Moses, Ke ka nunatōkōmitinowow ēsu-
wayukāyimōwinik isse unike oche āka ka aye-
seyinēwichik [ka itāyētakōsichik]: ka ayese-
yinēwichik āka ka ōnisitotumōwinichik ke ka
oche kisewahitinowow. [20]Maka Esaias mistu-
he sokāyimō, mēna ōmisse itwāo, Ne kē mis-
kakwuk unike āka ka kē nunatōnowichik; ne
kē utte kiskāyētakōsēstowowuk unike āka ka
kē nunatowāyimichik. [21]Maka wēya Israela
ōmisse itāo, Kupā kēsik ne kē sōwiniskāsto-
wowuk ayeseyinewuk ka susēpetukik mēna
ka ōtanwātumōwinichik.

(11) Net itwan maka, Kē wāpināo chē Muni-
to ōt ayeseyinēma? Akaweya kitta wē ēkin.
Ayis nēsta net Israelitewin, ō nētowikēchiku-
nik oche Abraham, Benjamin ā ōtuskanāseyan.
[2]Munito numoweya oche wāpināo ōt ayeseyi-
nēma ka kē nēkane kiskāyimat. Numma chē
kē kiskāyētānowow tanse ā itwāmukuk kiche
mussinuhikun [ā achimēt] Elias, ā isse ayume-
hāstowat Munitōwa Israela ā misimat? [3]Ka
Tipāyēchikāyun, kē nipuhāwuk ke kiskewāhi-

kāma, kē kowemōnatêkatumwuk ke muchostā-
hikanima; ākose nēya net iskōnikowin ā pāyu-
kōyan, mēna nunatōnumwuk ne pimatisewin.
4Maka tanse ā itikōt unima Munitōwe nuskwā-
wusehewāwin? Ne kē iskōnumasōn tāpukōp-
wow kiche mitatutōmitunow napāwuk, āka
ka kē oche ochēchēkwunupēstowachik Bāala.
5Akose isse maka unōch mēna mākwach kē
ispuyew [kitta ētachik] ā iskōnēchik ka itus-
tāk kiche kisāwatotakāwine nowusōnikāwin.
6Kēspin maka kiche kisāwatotakāwinik oche,
numoweya ā'sa kāyapich itotumōwina oche:
ākose isse wēya kiche kisāwatotakāwin numo-
weya owusimā kiche kisāwatotakāwinewun.
7Tanse maka? Unima ka nunatōnuk Israel,
āwuko numoweya kē oche kachitinum; maka
wēya unima nowusōnikōwin kē kachitinumo-
mukun, ākose unike kotukuk kē kukāpache-
howuk, 8ka isse itussinuhikatāk, Kē mēyikwuk
Munitōwa nipowine achakwa, miskēsikwa āka
kiche wapichik, mēna mitowukia āka kiche
nutōtukik, pēyis unōch ka kēsikak. 9David
mēna ōmisse itwāo, Keyam ō mēchisōwinatik-
ōwow kitta nukwakunewuneyew, mēna kitta
wunehikunewuneyew, mēna kitta pisōkāsinō-

winewuneyew, mēna kitta oche tipuhumakō-
wisichik: [10]keyam ō skēsikōwowa kitta wune-
tipiskayewa āka kiche wapichik, mēna tuke
wakepiskwunāhik.
[11]Net itwan maka, Kē pisōkāsinwuk chē ki-
che kē pukisikik? Akaweya kitta wē ēkin:
maka ō pukisinōwinewow oche ayach eyinewa
[ōtētikōyewa] pimachehikōwin kitta oche ēsu-
wayukāyimōhēchik. [12]Kēspin maka ō pukisi-
nōwinewow [ka oche] wāyōtisēmukuk uskē,
mēna ō wunēchikāwinewow [ka oche] wāyō-
tiseyit ayach eyinewa, wawēs chē ō pēsakōse-
winewow? [13]Kēyawow maka ka ayumehitu-
kōk, ayach eyinētik, chikāma *neya* ā ōtissitiso-
wakunimichik ayach eyinewuk, ne kistāyētān
ne pumēstakāwin; [14]kēspin nantow isse kiche
isse ēsuwayukāyimōhukik [tōwa ka] ōwēyase-
yan, mēna kiche isse pimachehukik atēt āwuk-
wunik. [15]Ayis kēspin unima ō wāpinikōwine-
wow [ispuyew] kitta oche ōtotāmichikatāk us-
kē, wawēs unima kā isse ōtinikōwisichik [kitta
ispuyew] pimatisewinik isse nipōwinik oche.
[16]Akwa kēspin mēnis kunatun, missewā issa
[kunatun]; mēna kēspin ochāpik kunatun,
wutikwunwa mēna [kunatunwa]. [17]Akwa

kēspin ətēt unike wutikwunuk kē natwanow-
uk, ākose kēya, ā pikwuche pime-atikōweyun,
ke kē ukōkatikowin ākota itta ā ayachik, mē-
na ke wēche-ōtinumōmowuk unima ōchāpik
mēna ā isse wēyinwatikōwit pime-atik, [18]āka-
weya kukēchimōtototowik unike wutikwunuk;
maka kēspin ke kukēchimōn, numoweya kēya
ka pimewitayun ōchāpik, maka ōchāpik kēya
[ke pimewihikōn]. [19]Maka ke ka wē itwan,
Unike wutikwunuk kē natwanowuk nēya kitta
kē ukōkatikoweyan. [20]Tapwā: āka tapwātu-
mōwin kē oche natwanowuk, ākose kēya tap-
wātumōwin ket oche nēpowin. Akaweya kis-
tāyimō, maka kōstache: [21]ayis kisaspinā Mun-
ito āka ka munachehat unihe eyinutō wu-
tikwuna, [ayakwamise], nantow āka kēsta
munachehiske.

[22]Chēst maka ō meyōtotakāwin mēna ōt
ayimehewāwin Munito: unihe wēya oche ka
kē pukisineyit, ayimehewāwin; maka kēya
oche, ō meyōtotakāwin Munito, kēspin [ōte]
meyōtotakōwinik tusēkāyune, ayis [pētōs isse]
kēsta ke ka kēskuhōkowin. [23]Akose wēsta-
wow, kēspin āka ayatwawe āka tapwātumōwi-
nik, kitta ukōkatowuk; ayis Munito kuskētow

kētwam kitta ukōkatat. 24Ayis kēspin kēya
eyinutō pikwuche pime-atikōk ke kē oche mu-
nekuhōkowin, mēna, āka ka itustāk ōma isse
ayowin, ke kē isse ukōkatikowin ā meyōsisit
pime-atikōk, taneyikōk owusimā wēyawow ka
ōtayanichik ōma isse ayowin kā isse ukōkatē-
chik kāchewak ō pime-atikōmewak? 25Ayis
numoweya ne nutowāyētān āka kitta kiskāyē-
tumāk ōma ka katak kākwi, ōchewamimatik,
āka kiche yipwakayāk tipeyowā ket itāyētum-
ōwinewak, unima āka ā wapêk puke ā ispuye-
hikōt Israel, iskō kitta ochēchepuyeyik ō tipi-
puyehewāwinewow ayach-eyinewuk; 26ākose
isse kakeyow Israel kitta pimachehow. Ka
isse itussinuhikātāk, Sionik kitta pā otōtāo
ōpuspitisinewāo; kitta ēkutānum āka-munito-
atisewin Jacobik oche. 27Mēna āwuk'ōma ne
kiskimewāwin wēyawow oche, ispē kē ōtinum-
wuke ō muchētewinewowa. 28Ka itustāk me-
yō achimōwin ōpukwasewāwewuk kēyawow
oche; maka ka itustāk nowusōnikāwin, sake-
howuk otawemowa oche. 29Ayis numoweya
kitta kē usāpuyētowan Munito ō mākewina
mēna ō nutōmewāwin. 30Ayis tapiskōch kēya-
wow pāyukwow āka ā kē oche tapwātowayāk

Munito, maka ākwa ā kē kisāwatotakoweyāk
ōt āka tapwātumōwinewow oche; 31 ākose isse
wēstawow ākwa numoweya kē pā oche tapwā-
tumwuk ke kisāwatotakōwinewak wēstawow
kiche kē kisāwatotâchik. 32 Ayis Munito kē
mamowe kipuhwāo kakeyow āka tapwātumō-
winik isse, kiche kē kisāwatotowat kakeyow.
33 O [tapwī issa] timēyew ā isse wāyōtuneyike
Munito ō yipwakowin mēna ō kiskāyētumōwin!
tapwā numoweya mōschewak kē tāpe nunatō-
numwa" ōt ōyussōwasewāwina, mēna numo-
weya mōschewak kē tāpe nisitowāyētumwan
ōt issēchikāwina. 34 Ayis owāna ka kē kiskā-
yētumwat ō mitōnāyēchikuneyew ka Tipāyē-
chikāyit, apō owāna ka kė kukāskimat? 35 apō
owāna nēkan ka kē mēyat [kākwi], ākose kawe
kitta tipuhumowow? 36 Ayis wēya ochepuye-
wa, mēna wēya oche, mēna wēya isse kake-
yow kākwia: kitta wē mēyow āwuko kistā-
yimikōwin kakekā. Amen.
(12) Ke pukōsāyimitinowow āwuko oche, ō-
chewamimatik, ō kisāwatotakāwina oche Mu-
nito, kitta pukitinumāk kēyowewowa [tapis-
kōch] ā pimatuk pukitinasōwin, ā kunatuk, kā
kē ōtinuk Munito, [ka itustāk] ke yipwakowe

watotakoweyāk
e; 31 ākose isse
pā oche tapwā-
vak wēstawow
yis Munito kē
ka tapwātumō-
owat kakeyow.
wāyōtuneyike
skāyētumōwin!
kē tāpe nunatō-
, mēna numo-
towāyētumwan
a ka kē kiskā-
ew ka Tipāyē-
āskimat? 35 apō
wi], ākose kawe
wēya ochepuye-
wēya isse kake-
v āwuko kistā-

āwuko oche, ō-
wina oche Mu-
wewowa [tapis-
, ā kunatuk, kā
] ke yipwakowe

pumēstakāwinewow. 2 Mēna ākaweya wē ta-
piskōchenakōsēstumōk ōma uskē, maka ke ka
wē kwāskinakōhikowinowow ā ōske-mitōnā-
yēchikuneyāk, kiche kē kōtāyētumāk kākwi
unima ka meywasik mēna kā kē ōtinikatāk mē-
na ka kēsēchikatāk ōt itāyētumōwin Munito.
3 Ayis ōmisse net itow tatō oweyuk ka ituseyāk,
ā isse mēyikoweyan kiche kisāwatotakōwin,
āka owusimā kitta ispakāyimisōt ispēch ēyikōk
ka itustāk kitta itāyētuk; maka kitta mamitō-
nāyētuk kitta isse yipwakat, Munito ka isse
ma-mēyat kakeyow [oweya] tapwātumōwin.
4 Ayis tapiskōch pāyuk mēyowik ka isse aya-
yuk mēchāt puskāsewina, ākose unihe puskā-
sewina āka pāyukwun ā isse utōskāmukuke;
5 ākose kēyanow, ā mēchāteyuk, ke pāyukō-
mēyowinow Christik, mēna tatō ka ituseyuk
ket ōpuskāsewinēstatōnanow. 6 A ayayuk ma-
ka pa-pētōs mēyikōwina, ka isse mēyikoweyuk
kiche kisāwatotakōwin, kēspin kiskewāhikā-
win, [mate kiskewāhikātak] ka isse itustāk
unima tapwātumōwine ukuhumakōwin; 7 apō
pumēstakāwin, [mate utōskātak] pumēstakā-
winik isse; apō una ka kiskinohumakāt, kis-
kinohumakāwinik isse; 8 apō una ka kukās-

kimewāt, kukāskimewāwinik isse; una ka ma-
mākit, māmāskewinik isse; una ka nēkanēt,
akumāyimōwin kike; una ka nōkōtat kisāwa-
tisewin, chēkāyētumōwin kike. [9] Akaweya
kitta moche sakehōkasōnanewun; ā wēnāyē-
tumāk unima ka mayatuk; ā ayēche-michi-
minumāk unima ka meywasik: [10] ōchewamê-
tōwe-sakehewāwinik wēya, kitta kisāwatisē-
we-sakehitōyāk: kistāyimewāwinik wēya, tatō
oweyuk kitta kukwā nēkanēt ā waputeyat ko-
tuka: [11] akumāyimōwe-muskowāyētumōwinik
wēya, āka kitta kitimiskeyāk; ā muskowe-
chēkāyētumāk ket achakōwak; ā utōskowayāk
ka Tipāyēchikāt. [12] Uspāyimōwinik wēya, kitta
mumatakōseyāk: ayimisewinik wēya, kitta
sēpāyētumāk: ā ayumehanewuk, kitta akumā-
yētakōseyāk: [13] ā matinumakāyāk ā isse kwē-
tumachik ōkunatisuk; ā pa-pētōkuhayākōk
man'tāwuk. [14] Sowāyimēkōk unike ka kukwa-
tukehikōyākōk; sowāyēchikāk, mēna ākaweya
muchukimewāk. [15] Wēche-mumatakōsēmēkōk
unike ka mumatakōsichik, wēche-matōmēkōk
unike ka matōchik. [16] Tapiskōch isse kistā-
yimitōk, numoweya wēya kitta manitōnāyē-
tumāk ispakāyimisōwinik isse, maka kitta

wēchāwayākōk unike ka tuputāyētakōsichik:
ākaweya yipwakak tipeyowā kot itāyimisō-
winewak: [17]ākaweya oweyuk koke tipuhumak
muchayewinik isse ā kē muche-totakōyāk:
kwayache ustwasōk ōtastumewinewak kake-
yow ayeseyinewuk: [18]kēspin kē ispuyike, eyi-
kōk ā kunowapumikōyāk, pāyutuk wēche-pi-
matisēmēkōk kakeyow ayeseyinewuk; [19]num-
oweya wēya ā kisewasēstumasōyāk, seākehit-
ukōk, maka towēstumōk kisewasewin; ayis
itussinuhikatāo, Kisewasēstumasōwin Nēya
nōtayānin, *Neya* ne ka koke tipuhumakan, it-
wāo ka Tipāyēchikāt. [20]Awuko oche, kēspin
ke nōtinakun nōtākutāche, usum; kēspin nō-
tāapakwāche, minah; ayis ākose ā itotumun,
ke ka usustowan ā iskōtāwuke kuskuskusāwa
ōstikwanik. [21]Akaweya ke ka wē sakōchehi-
kōnowow muchayewin, maka sakōchētak mu-
chayewin meyō kākwi oche.
(13) Keyam tatō achak kitta tuputāyimisōs-
towāo ōsokatisewa ka ispakāyētakōseyit. Ayis
numoweya ētow ōkimowewin piko Munitōk ā
ochēt; mēna unike ka ētachik itukimikwuk
Munitōwa. [2]Akose maka una ka pusikōstowat
ōkimowewin pusikōstumwāo ōt itussōwāwine-

yew Munitōwa; ākose unike ka pusikōstakā-
chik kitta kuskētumasōwuk ōyussōwatikōwin.
[3] Ayis unike ka kich'ayewichik numoweya
kōstakunēwewuk meyō utōskāwina oche, ma-
ka unihe oche ka mayatuke. Ket itāyētān
chē maka āka kitta kōstut ōkimowewin? meyō
issēchikā issa, ākose ke ka mumēchimik; [4] ayis
āwukwunihe Munito ō pumēstakuna kēya isse
meyō kākwi oche. Kēspin maka muche issē-
chikāyune, kōstache, numoweya ayis pikwun-
ita wēyatum simakunikōman; ayis ōpumēsta-
kunimik Munitōwa kiche tipetotumowat kise-
wasewin unihe ka totumeyit muche kākwi.
[5] Awuko oche itustāo kitta tuputāyimōk, nu-
moweya piko kisewasewin oche, maka mēna
achakō-wētumakōwin oche. [6] Ayis āwuko ōma
mēna ka oche tipuhumakāyāk sōneyow; ayis
Munito ō pumēstakuna ōke, tuke ā pumēstukik
āwuk'ōma kākwi. [7] Tipetotowēkōk kakeyow
[ayeseyinewuk] ō mussinuhumakōwinewowa:
tipuhumakāwe-sōneyow una tipuhumakāwe-
sōneyowa kā mēyêtipun; tipuhikāwin una ka
tipuhumakōsit; kōstachewin una ka kōstati-
kōsit; kistāyimewāwin una [ka itustāk] kitta
kistāyimēt. [8] Akaweya kākwi mussinuhumak

oweyuk, piko kitta sakehitōyāk: ayis una ka
sakehat kotuka, [āwukwane] ā kē tipetotuk
ōyussōwāwin. [9]Ayis, Numoweya ke ka pisik-
watisin, Numoweya ke ka nipatakan, Numo-
weya ke ka kimōtin, Numoweya ke ka muche
ukowatumakan; mēna kēspin ā ētukwunōkwā
pētōs ōyussōwāwin, [ākota] ōma itwāwinik ka
missewā wēchikatāk, ōma ōte, Ke ka sakehow
kēche ayeseyinew ka isse sakehisōyun. [10]Sa-
kehewāwin numoweya muche totowāo wēche
ayeseyinewa: āwuko oche sakehewāwin [ā-
wukwane] ā tochikatāk missewā ōyussōwāwin.
[11]Ooma mēna, ā kiskāyētumuk ā nuhipuyik
ākwa, unima assi ā ōchēchipuyik *keyanow* kitta
kōskōnikoweyuk nipowinik oche; ayis ākwa
ke pimachehikōwinenow nowuch pāsōnakwun
ispēch nistum ka tapwātumuk. [12]Tipiskow
kākach kisipipuyew, ākose kēsikow pāswāyē-
takwun; mate maka wāpinutak wunetipiskise-
wine utōskāwina, mēna pōstiskutak wastāwine
nōtinikāwusaki. [13]Tapiskōch ā kēsikak, mate
pimōtātak ā isse meyōnakwuk; numoweya
wēya mikōskatisewinik mēna kēskwāpāwinik
isse, numoweya wēya pisikwatisewinik mēna
wēne-issēchikāwinik isse, numoweya wēya

asitāmitōwinik mēna kukwā-puskeyatōwinik
isse. 14 Maka pōstiskak ka Tipāyēchikāt Jesus
Christ, mēna ākaweya nēkane itapik wēyase-
win oche ā isse muche ukowatumomukuk.
(14) Akwa una ka nāsōwe ayat tapwātumō-
winik kisāwatisēwe ōtinik, numoweya [maka]
kiche weyāyētumāk ayimōmewāwina. 2 Pāyuk
isse tapwātum kitta kē mēchit kakeyow kāk-
wia; maka una ka nāsōwisit mēchew kistika-
chikuna. 3 Akaweya una ka mēchit kitta
upistāyimāo unihe āka ka mēcheyit; mēna
ākaweya una āka ka mēchit kitta ōyussōwatāo
unihe ka mēcheyit: ayis kē ōtinikōyewa Mu-
nitōwa. 4 Owāna *keya* ka ōyussōwatimut kotuk
[oweyuk] ōt utōskāyakuna? tipeyowā ōt ōki-
mama oche nēpowew owāka pukisin. Mēna
kitta nēpowehow; ayis ka Tipāyēchikāt tāpu-
kāyimō kitta nēpowehat. 5 Pāyuk owusimā
nakutowāyētum [pāyuk] kēsikow ispēch [ko-
tuk] kēsikow; kotuk nakutowāyētum tatō kē-
sikow [tapiskōch]. Keyam tatō oweyuk mi-
tōne kitta kāchinahō wēya tipeyowā ō mitō-
nāyēchikunik. 6 Una ka pisiskāyētuk kēsikow,
pisiskāyētumowāo ka Tipāyēchikāyit. Mēna
una ka mēchit, mēchiso ka Tipāyēchikāyit

puskeyatōwinik
pāyēchikāt Jesus
e itapik wēyase-
tumomukuk.
yat tapwātumō-
moweya [maka]
wāwina. 2 Pāyuk
t kakeyow kāk-
nēchew kistika-
a mēchit kitta
nēcheyit; mēna
itta ōyussōwatāo
tinikōyewa Mu-
sōwatimut kotuk
ipeyowā ōt ōki-
pukisin. Mēna
pāyēchikāt tāpu-
Pāyuk owusimā
kow ispēch [ko-
āyētum tatō kē-
atō oweyuk mi-
peyowā ō mitō-
āyētuk kēsikow,
chikāyit. Mēna
Tipāyēchikāyit

isse, ayis nunaskōmāo Munitōwa; mēna una
āka ka mēchit, numoweya mēchisō ka Tipāyē-
chikāyit isse, ākose nunaskōmāo Munitōwa.
7 Ayis numoweyuk kēyanow pimatisēstasō,
mēna numoweyuk nipōstasō. 8 Ayis kēspin
pāmatisewukwā, ke pimatisēstowanow ka Ti-
pāyēchikāt; mēna kēspin nāpewukwā, ke ni-
pōstowanow ka Tipāyēchikāt: āwuko oche
kēspin pāmatisewukwā, mēna kēspin nāpe-
wukwā, ka Tipāyēchikāt kōtayanimimikōnow.
9 Ayis āwuk'ōma Christ ka kē oche nipit mē-
na ka kē oche pimatisit [kētwam], kiche kē
tipāyimat unihe ka nipeyit mēna ka pimatise-
yit. 10 Maka kēya, tanāke wāche ōyussōwatut
ke chewam? apō mēna tanāke wāche upistā-
yimut ke chewam? ayis kakeyow kisewak ke
ka nēpowehikowinanow ōt ōyussōwāwupe-
winik Munito. 11 Ayis itussinuhikatāo, *Neya*
ne pimatisin, itwāo ka Tipāyēchikāt, unima
ka itutik mēchikwun ne ka nowukēstakōn,
mēna ka itutik mitāyune Munito kitta achimi-
sōstak. 12 Akose maka tatō ōma ka ituseyuk
ke ka achimisōstowanow Munito. 13 Akaweya
maka owusimā ōyussōwatitōtak; maka ōma
nowuch ōyussōwatumāk, [oweyuk] āka kitta

wē pisōsimat apō kitta wē wunehumowat ō
chewama. 14 Ne kiskāyētān, mēna ne kāche-
nahikowin ka Tipāyēchikāt Jesusik, unima
āka kākwi sākā ā wēnuk; piko una ka itukētuk
kākwi kitta wēnuneyik, āwuko una [tapwā]
wēnuneyew. 15 Ayis kēspin mēchewin ka oche
ke chewam nayātowe itāyētuk, numoweya āk-
wa ket isse pimōtan ka itustāk sakehewāwin.
Akaweya nisewunache ke mēchewin oche
unihe Christ ka kē nipōstumowat. 16 Akaweya
maka ke meyō ētewinewow kitta muche ayi-
mōchikatāo; 17 ayis Munito ōt etānowewin
nummayāo mēchisōwin mēna minikwāwin;
maka kwiuskitatisewin, mēna pāyutukāyimō-
win, mēna mumatakōsewin ka Kunatisit Acha-
kōk. 18 Ayis una ākota ka utōskowat Christa
ōtinikōwisew Munitōk isse mēna meyōmikō-
wisew ayeseyinēk isse.

19 Awuko oche maka keyam pimitisahutak
unihe kākwia pāyutukāyimōwinik isse ka ita-
putuke, mēna unihe kākwia kā oche meyō kis-
kinohumatōnanewuk. 20 Akaweya mēchewin
oche nisewunachētak Munito ōt utōskāwin.
Kakeyow kākwia tapwā pākunwa; maka wu-
nētewuneyew una ayeseyinew ka mēchisōt ā

pisōsik [ākose ā totuk]. [21]Meywasin āka kitta
mēchik wēyas, apō kitta minikwāk sōminapōe,
apō [kitta totumēk piko kākwi] itta ke che-
wam ka oche pisōsik, apō ka oche nayātowe-
itāyētuk, apō ka oche nāsōwisit. [22]Ket ayan
chē *keya* tapwātumōwin? keyam ayastumasō
ōt astumewinik Munito. Sowāyētakōsew una
āka ka pukitussōwatisōt unima ittā ka meyō-
tuk. [23]Maka wēya una ka sakwāyimōt, kēs-
pin [sakōch] mēchisōche, pukitussōwatow;
chikāma numoweya tapwātumōwinik ochepu-
yeyew; tatō kākwi maka āka tapwātumōwinik
ā ochepuyik muchētewun.
(15) Kēyanow maka ka muskowatiseyuk ke
ka nuyatumwatanow ō nāsōwatisewinewowa
unike āka ka muskowatisichik, mēna āka kitta
naheyuwāhisōyuk. [2]Keyam tatō oweyuk ka
ituseyuk kitta naheyuwāhāo wēche ayeseyine-
wa meyō kākwayik isse kiche isse meyō kis-
kinohumakōwiseyit. [3]Ayis Christ mēna nu-
moweya kē oche naheyuwāhisō; maka ka isse
itussinuhikatāyik, ō kitōsewāwinewowa unike
ka kitōtiskik ne kē ōtētikōn. [4]Ayis tatō kāk-
wia ka kē mussinuhikatāke kuyatā kē mussi-
nuhikatāwa ke kiskinohumakōwinenow oche,

ā sēpehikōyuk mēna ā kakēchehikōyuk kiche
mussinuhikāwina kitta kē oche ayayuk uspā-
yimōwin. [5] Akwa Munito ka ōtayanit sēpise-
win mēna kakēchehewāwin ke ka wē mēyikō-
wow tapiskōch kitta mamitōnāyētōyāk, tapis-
kōch Christ Jesus; [6] pāyukwun ā itāyētumāk,
kike pāyuk mitōn, kiche kē kistukimimayāk
ō Munitōma mēna ō Taweya ke Tipāyēchikā-
minow Jesus Christ. [7] Awuko oche a-ōtinitōk,
tapiskōch wēsta Christ ka kē isse ōtinikōyāk
ō kistukimikōwinik isse Munito.

[8] Ayis net itwan Jesus Christ ā kē ōpumēs-
takunewit waskasākwāsōwin oche Munito ō
tapwāwin oche, kiche ayēchētak ōt usōtuma-
kōwinewowa otawemowuk; [9] ākose ayuch-e-
yinewuk kitta kē kistukimachik Munitōwa ō
kisāwatisewineyew oche; tapiskōch ka isse
mussinuhikatāk, Awuko ōma kā oche achimi-
tan mākwa ayuch-eyinēnak, mēna kā oche
nikumōstuman ke wēyōwin. [10] Mēna maka
ōmisse itwāo, Wēche-mumatakōsēmimēkōk ōt
ayeseyinēma, ayuch-eyinētik. [11] Mēna maka,
Mumēchimik ka Tipāyēchikāt, kakeyow [kē-
yawow] ayuch-eyinētik, mēna keyam kakē-
yow ayeseyinewuk soke kitta mumēchimāwuk.

12 Mēna maka, Esaias ōmisse itwāo, Kitta ō-
chāpikōmew Jesse, mēna una ka pusikōt, kitta
tipāyimat ayuch eyinewa: āwuko una kā us-
pāyimōtotakōt ayuch eyinewa. 13 Akwa Mun-
ito ka ōtayanit uspāyimōwin ke ka wē sakus-
kinuhikōwow missewā mumatakōsewin oche
mēna pāyutukāyimōwin ā tapwātumāk, kiche
isse wāyōche-uspāyimōyāk ō sokatisewinik ka
Kunatisit Achak.

14 Ne kāchinahikowin maka, ōchewamima-
tik, nēya [ōte] tipeyowā, kēyawow oche, uni-
ma kēyawow tipeyowā ā isse sakuskināskakō-
yāk meywatisewin, ā kē sakuskinuhikoweyāk
missewā kiskāyētumōwin oche, ā tāpukāyimō-
yāk mēna kitta ka-kukāskimitōyāk. 15 Maka
ke kē mussinuhumatinowow owusimā ā sokā-
yimōyan pa-puke, [ōchewamimatik], tapis-
kōch ā ma-miskowasōmitukōk, unima kiche
kisāwatotakōwin oche ka mēyit Munito, 16 ki-
che isse ōpumēstakunimit Christ Jesus ayuch
eyinēnak isse, ā pukichikāweyinēweyan ō me-
yō achimōwinik Munito, unima pukichikāwin
[ā isse pukitinēchik] ayuch eyinewuk kitta kē
ōtinikatāk, ka Kunatisit Achak ā kunachētat.
17 Awuko maka kā kē oche mumatakōmōyan

Christ Jesusik unihe kākwia oche ka ötayanit
Munito.
18 Ayis numoweya ne ka sokàyimōn nantow
kitta itwāyan unihe kākwia oche Christ āka
nēya oche ka oche totuk, ō nunahetumōwine-
wak isse ayuch eyinewuk, itwāwin mēna utōs-
kāwin oche, 19 ā isse sokāpuyike kiskinowa-
chēchikuna mēna mumatowe issēchikāwina, ō
sokatisewineyēk Munito ōt Achakwa; isupiko,
Jerusalemik oche, mēna waska untā Illyri-
cumik isse, ne kē tāpe atotumwan ō meyō
achimōwin Christ; 20 ākose maka ne kē kukwā
isse wētān meyō achimōwin, itta Christ āka ā
kē oche wēyēt, āka kitta kē waskuhikunē-
kāyan kotuk oweyuk ōt ōnaskōchichikunik;
21 maka ka isse itussinuhikatāk, Unike āka kāk-
wi ka kē oche wētumâchik wēya oche, kitta
waputumwuk; mēna unike āka ka kē oche
pātukik kitta nisitotumwuk. 22 Awuko oche
mēnā mēchātwow ne kē pā ōtumehikowin ā
[ata wē] natitukōk. 23 Maka ākwa, āka owus-
imā ā itustāk ōtā itākā kitta ayayan, mēna
kuyas oche naspich ā ukowatuman kitta nati-
tukōk, 24 nantow eyikōk itōtāyane Spāinik;
(ayis ne pukōsāyimōn kitta keōkatukōk ispē

sapōtāyane, mēna kēyawow kitta itōtuheyāk
wayowēs ōtā, kēspin pituma āyewāk kē tāpe-
yuwāhikōyane ke wēchāwewāwinewow;) [25]ma-
ka ākwa ne [wē] itōtan Jerusalemik, kiche
ōchēstumowukik ōkunatisuk; [26]ayis [unike]
Macedonia mēna Achaia [ka ayachik] mistuhe
kē chēkāyētumwuk nantow kitta isse mowu-
chētumowachik unihe ka kitimakiseyit ōkun-
atisa Jerusalemik ka ayayit. [27]Kē chēkāyē-
tumwuk tapwā, mēna mussinuhumowāwuk
āwukwunihe; ayis kisaspin ayuch eyinewuk
ka pā wēche ōtinumōmachik achakō ōt ayan-
eyewa, mussinuhikāwuk ākwa kiche pumēsto-
wachik wēyasewe kākwia. [28]Kė kēsētayene
maka ōma, mēna kē kiskinowachētumowuk-
wawe ōma mēnisewewin, ne ka sipwātan ka
ayayāk itākā Spāinik isse. [29]Akose ne kiskā-
yētān unima ispē natitukwawe ne ka pā itōtan
ō sowāyēchikāwinik Christ ā isse pēsakwune-
yik. [30]Maka ke pukōsāyimitinowow, ōchewa-
mimatik, ke Tipāyēchikāminow oche Jesus
Christ, mēna ō sakehewāwin oche Achak,
soke kiche mamowe wēcheheyāk ā ayumehās-
tāt Munito nēya oche; [31]kitta kē puspitisini-
koweyan unike oche āka ka tapwātukik Judæa

ka ayachik; mēna [ōma] ne pumēstakāwin
ka [ayayan] Jerusalem oche kitta kē meyō
ōtinukik ōkunatisuk; [32] kiche kē pā natitukōk
mumatakōsewinik Munito ōt itāyētumōwin
oche, mēna kiche kē wēche-aywāpēmitukōk.
[33] Akwa Munito ka ōtayanit pāyutukāyimōwin
ke ka wē wēchāwikōwow kakeyow. Amen.
(16) Akwa ke meyō-atotumatinowow Phœbe,
ket owāmanow, ka ōpumēstakunimikōt unima
mowuchehitōwin Kencrea ka ayayik; [2] kiche
kē kisāwatisēwe ōtinayāk ka Tipāyēchikāt isse
ka isse kunowapumikōwisichik ōkunatisuk,
mēna kiche kē nēsōkumowayāk piko unima
issēchikāwin kā isse nutowāyētumakōyāk; ayis
wēsta kē nanēsōkumowāo mēchāt, nēya mēna
tipeyowā. [3] Utumiskakōk Prisca mēna Aquila,
nēche-ntōskāyakunuk Christ Jesusik, [4] (unike
nēya ne pimatisewin oche ka kē pukitinukik
tipeyowā ō kwayowow; numoweya piko nēya
ka nunaskōmukik, maka mēna kakeyow ayuch
eyinēwe mowuchehitōwina,) [5] mēna unima
mowuchehitōwin wēkewak ka ayayik. Utu-
miskak Epænetus, ka sakehuk, una ka nēka-
ne-mēnisewit Asia oche Christik isse. [6] Utu-
miskak Maria, una mistuhe ka kē sēchēt kē-

yawow oche. [7] Utumiskakōk Andronicus mē-
na Junias, ne wakōmakunuk mēna nēche-
ōtinikunuk, unike ka meywāyimikōchik issiti-
sōwakuna; mēna ka kē ayachik Christik
mwuyās nēya. [8] Utumiskak Amplias, una ka
sakehuk ka Tipāyēchikāt isse. [9] Utumiskak
Urbānus, kēche-utōskāyakunenow Christik,
mēna Stachys, una ka sakehuk. [10] Utumiskak
Apelles, ka meyōmikōwisit Christik. Utumis-
kakōk unike ka ōtayanimimikōchik Aristobu-
lusa. [11] Utumiskak Herodion, ne wakōmakun.
Utumiskakōk unike ka ōtayanimimikōchik
Narcissusa, ka Tipāyēchikāk ka ayachik.
[12] Utumiskakōk Tryphæna mēna Tryphosa,
ka sēche-utōskāchik ka Tipāyēchikāyit isse.
Utumiskak Persis, ka sakehēt, una mistuhe
ka pā sēche-utōskāt ka Tipāyēchikāyit isse.
[13] Utumiskak Rufus, ka nowusōnēt ka Tipāyē-
chikāt isse; mēna wēya ō kaweya mēna nēsta.
[14] Utumiskakōk Asyncritus, Phlegon, Hermēs,
Patrobas, Hermas, mēna ōchewamimowuk ka
wēche-ayamachik. [15] Utumiskakōk Philolo-
gus, mēna Julia, Nerēus, mēna ōt owāmowa,
mēna Olympas, mēna kakeyow ōkunatisuk ka
wēche-ayamachik. [16] Utumiskatōk kunache

ōchātōwinik. Kakeyow ō mowuchehitōwina
Christ ket utumiskakōnowow. [17] Maka ke
pukōsāyimitinowow, ōchewamimatik, kitta us-
wāyimayākōk unike ka ōsētachik puskāwine-
tōwina mēna pisōsewina, nuspach ā issēchikā-
chik ispēch ka itustāk unima kiskinohumakā-
win ka kē isse kiskinohumakoweyāk, ākose
tupusehēkōk. [18] Ayis ākōtōwēkanuk numo-
weya utōskowāwuk ke Tipāyēchikāminowa
Christa, maka tipeyowā wutowow, ākose ā
meyōtakwuke itwāwina mēna sōskwache-pē-
kiskwāwina oche chēsehumwāwuk ō tāeyewa
unihe āka ka uswāyēchikāyit. [19] Ayis ke nu-
nahetumōwinewow kē ōtētikwuk kakeyow.
Awuko oche ne mumatakōsin kēyawow oche;
maka ke nutowāyimitinowow kitta yipwaka-
totumāk unima ka meywasik, maka wēya uni-
ma oche ka mayatuk kitta āka kukuyāwiseyāk.
[20] Akwa Munito ka ōtayanit pāyutukāyimōwin
wēpuch kitta sakwuhwāo Sātana sēpa ke site-
wak. Oo kiche kisāwatotakāwin ke Tipāyē-
chikāminow Jesus Christ ke ka wē wēchākō-
nowow.

[21] Timotheus, nēche utōskāyakun, mēna Lu-
cius, mēna Jāson, mēna Sosipater, ne wakō-

makunuk, ket utumiskakōwowuk.
22 Nēya Tertius, ka mussinuhuman ōma
mussinuhikun, ket utumiskatinowow ka Tipā-
yēchikāt isse. 23 Gaius, ka pētōkwuhit nēya
ussiche missewā mowuchehitōwin, ket utumis-
kakōwow. Erastus, una ka pumēstuk ōtānow,
ket utumiskakōwow, mēna una ōchewamimow
Quartus. 24 Oo kiche kisāwatotakāwin ke Ti-
pāyēchikāminow Jesus Christ ke [ka wē] wē-
chākōnowow kakeyow. Amen.
25 Akwa una ka kuskētat kitta sokekapowe-
hikōyāk, ka itustāk ne meyō achimōwin mēna
ā isse achimēt Jesus Christ, ka isse kiskāyēta-
kōtanewuk unima ka kē katanewuk kākwi,
unima ka kē pā kēmōch kunowāyēchikatāk
uspin nistum ka uskēwuk, 26 maka unōch ka kē
pā nōkōtanewuk, mēna kiskewāhikāwe kiche
mussinuhikuna oche, ka itustāyik ōt itussōwā-
win una kakekā ka Munitōwit, ā kiskāyētakō-
tumâchik kakeyow ayuch eyinewuk tapwā-
tumōwine nunahetumōwinik isse—27 Munito
wēya piko ka yipwakat, kitta wē ayow
kistāyētakōsewin, wēya oche Jesus Christ,
kakekā. Amen.